

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Să luminăm poporul!

(R.) N'am fost niciodată în tabăra ace-
lora, cari propagau politica — parului: să-i
dai adică în cap adversarului, când ei își
arată colții. Tot așa, ori cât un proiect de
lege ni-s'a părut rău, barbar și dușmă-
nos, anume față de români, după ce el a
devenit lege, ne-am supus și îndemnat la
supunere.

Noi pe calea legii vrem să purcedem în
toate.

Asta nu însemnează însă, că în viața pri-
vată și națională trebuie să suferim batjo-
cură, insultă și să ni-se spargă capul de
oricare târcăian becisnic fără ca măcar o-
dată să-i dăm și noi la mir criminalului, care
ne ține calea orf întră chiar în casa noas-
tră să ne măcelărească. Chiar legea ne
mântue de orice pedeapsă, dacă în legitimă
apărare am atins viața celui care a ridicat
brațul să ne lovească.

Dacă Ilarie Crișan, pașnic trecător pe
stradele Beiușului, trăgea cu pistolul în ceata
de nemernici cari i-au spart capul cu
pietri, și nimerea pe vr'unul, legea îl absolvea.
Tot așa, nu puteau s'ajungă osândiți nici
ceialalți români din Beiuș, cari făcând ex-
cursiune, ar fi lăsat lași în drum pe târcă-
ienii, cari acum în diferite rânduri i-au
atacat.

Adevărat: e mai prudent să te dai la o
parte din drumul turbatului, ori al omului
beat și dacă ai scăpat cu viața să te stă-
pânești și să nu-i dai la cap celui care a
vrut să te răpună. Sunt însă împrejurări

când prudența trece dincolo de margini,
unde începe lașitatea. De asta să ne ferim,
și ca singuratici și ca popor.

Nu era, fără îndoială, prudent ca bieții
frați dela Pânade, să sară cu parul asupra
honvezilor înarmați... Ceeace s'a întâmplat
însă la Serățel, adevărat: în primul rând e
barbarie asiatică din partea fibirăului și a
jandarmilor; nu e mai puțin adevărat însă,
că este și rușinos din partea românilor!
Cum, într'un sat întreg să nu se știe, că
Dumineca e zi sfântă, când nici pe vremea
iobăgiei nu eră lege, în virtutea căreia să
oprească pe creștin a merge la biserică și
să-l silească a merge »hăitau« (gonaciu), să
facă plăcere domnului setos a împușcă ie-
purii ce i-se mână în țeava pustii? Să nu
fi știut nimeni, că nu-i jandarmul plătit pen-
tru a scoate cu săla un sat întreg chiar
când împăratul ar vrea să vâneze?

Cum de nu s'a găsit, dar, un singur ro-
mân, care să zică: Nu merg gonaciu, ci
mă voi duce la biserică!

Evident că aici avem a face cu o sărăcie
de duh și cu o lașitate fără margini. Ne-
norociții tremură când văd jandarmii, nu
știu nici azi că jandarmii sunt puși de țară
să păzească legile și să ducă cu săla pe cei
criminali, iar nu gonaci vre-unei Vântură-
Țară de solgăbirău, care în chip atât de
păcătos și-a uitat de respectul și al legilor
omenești și al celor dumnezeiești!

Se impune deci o activitate, pentru toți
cărturarii români, și pe acest teren. La des-
părțămintele Asociațiunii e de laudat orice
conferință cu skeopticonul: n'ar trebui să

lăsăm însă un singur prilej fără să explicăm
țaranilor noștri legile, după cum ar fi bine
să se facă chiar o colecție și explicare po-
porală a legilor privitoare la drepturile de
cetățean... Bieții români cred și azi, ca pe
vremea iobăgiei, că domnii slujbași sunt
pentru a le amări viața, pe când adevărul
e, că trag plată pentru a le-o înlesni!.. Și-s
atât de puțin încrezători legii, chiar când o
cunosc, încât, iată, un sat întreg, Serățelul,
nici măcar nu s'a plâns împotriva solgăbi-
răului, care în așa chip i-a batjocorit, căl-
când legea!

Să scuturăm odată de pe noi umilința
pe care ne-au altoit-o în sânge veacurile de
iobăgie!

**Moștenitorul de tron contra garan-
țiilor constituționale.** În timpul din urmă
se vorbește tot mai mult de prințul de
coroană, Francisc Ferdinand. Nu de mult
se răspândise vestea, că e în contra refor-
mei electorale în Ungaria (?), iar acum se
spune, că a luat poziție hotărâtă împotriva
garanțiilor constituționale. Peste tot arhidu-
celui i-s'a urit de guvernul ungar, împreju-
rare, care l-a făcut pe Wekerle să-și piardă
voia și să-i displacă amestecul moștenito-
rului de tron în chestiile maghiare.

Transacțiunea. După cea mai nouă
versiune cele două guverne vor încheia *pro-
vizoriu pe un an*, pentru că proiectele de
transacțiune nu vor putea fi pertractate în
toamna aceasta, deoarece camerele vor fi

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Scrisori.

I.

Iubita mea, Nu ți am scris până aci; cine ar
fi putut înaintea de alegere? Ei, apoi a trebuit
să petrecem nițel, și — să ne odihnim la urma
urmelor!..

Ce mai fală pentru noi! Ce mai deputat!..
Am ajuns prin lupta noastră victorioasă a fi din-
tre cei dintâi, — noi huiduiții bihoreni de adi-
neori!.. Beiușul, Beiușul ajunge la renume!
Întâiu corul excelează la București, face furoare,
ca nici un cor ungurean; și acu — excelsior!
Dr. Lucaciu să trăiască!!!

Ei! Ne admiră lumea românească.. iar noi
plângem de lauda lor! E victoria aceasta a noas-
tră a tuturor, căci — a învins virtutea strămo-
șească, sălășluită și în sufletul nostru, ca în al
tutoror!.. Osana, acestei biruințe, care l-a adus
în arenă pe divul Lucaciu, să și măsoare aci pu-
terile cu toți ai săi adversari, — să facă să se
cutremure țara întreagă de eternul adevăr, că:
»românul în veci nu pierde!« Și pună-i-se lan-
țuri, pună-i-se obezi, Dumnezeu dreptății i-le va
lua, D-zeu îl va ridică și D-zeu îl va și răsplăti!
O, căci e mare, e puternic al nost credeu! Și
nimic nu ni-l va zmulge, sădit e în al nostru
suflet, și până să ni-l ia, în carne vie ar tăia!..

Ei!.. Că suntem estasiați! Adversarii ne
fac! Ei, tot ei ne deșteaptă și ne întărește și ne
învață să ne prețuim podoabele; și odată recu-

noscute, luptăm pentru ele până la — nemu-
rire!..

În raze de soare calde, strălucitoare se scaldă
întreaga românie! O aureolă planează asupra
ei.. a prea sfânței uniri! Uniți am fost cu toții
în gânduri și simțiri, uniți în dorul de a-l vede
pe Lucaciu ieșit biruitor! Pe Lucaciu liber să-și
poată ridică glasul pentru al său chinat popor!
Acel popor sărac, desmoștenit, care nimic nu
pretinde, numai cere și frumos se roagă pentru
a sa dreptate!.. De ce nu-i ascultat? Pentru că-i
poveste veche, cel umilit să fie dat la o parte!..
Sărmanul popor! Lihnește după un conducător,
care să cuteze totul pentru el, totul ce-l roade
la suflet și-l face să sufere atât de răbduriu!
Dar — nu fără sfârșit! Căci.. e om și el și în
piept un suflet are!.. Osana celui dintre umi-
liți resărit și ridicat la demnitatea divului prin în-
saș mâna adversarului, căruia suntem atât de re-
cunoșcători noi umiliții, că ajungând dânsul la
cunoștința adevărului, prin suprimarea și robirea
lui, ne-a lăsat să-i pătrundem adâncu-i înțeles!
Osana divului, care va face să se cutremure cele
patru unghiuri și va rosti: Dreptății mă închin,
dreptate cer!..

Se veselește româniea întreagă, — iar noi,
cari am luptat, numai lacrimi avem, cu toată fe-
ricirea noastră!.. Sunt lacrimi de jale pentru ai
noștri frați mai apropiați, frați dintr'un ținut, cari
n'au înțeles lozinca vremii! Ne-au lăsat singuri..
au rămas la vetrele lor! Și acele vetre par că de
jale s'au cernit și slobozit-au un fum greu din
spuza cenușei răsvrățite de vântul ce bateă din-
spre codrii înviorați de sunetul tulnicului redeștep-
tător, fumul gros eră chemat să acopere ro-

șeața de pe fețele celor rămași și mai departe
nemîșcați la vatra plăcută, atunci când tulnicul
sună!..

Dar auzitu ne-au frații aradani! Și la noi au
alergat! Ne-au înțeles dorul și glasul de aju-
tor.. și mână în mână am lucrat, ne-au ajutat!
Admirație lor și mândriilor vătavi deputați — de
pretutindeni!

— — — — —
Și acum.. încingem hora.. și sfârșit — doar
n'o aveă!..

A la
Viora din Bihor.

Din primăvara vieții.

— Schiță. —

De Horia Petra-Petrescu.

(Profesorul Gheorghian prietenului său Roșca).

Dragul meu,

Ți-am primit anunțul de cununie ieri seară.
Mi-a tresărit inima de bucurie.

În sfârșit pui și tu pirostriile în cap.

Ți doresc toate cele bune. Urarea e banală ca
formă, dar, crede mă, atât de simțită. Așa e soar-
tea unor vorbe. E păcat, vezi, că zici primului
trecător, cu care n'ai nici un clin, nici în mâ-
nec: Bună ziua! O minciună convențională!
Când — de fapt — vrei să dai cuiva bună ziua,
ți lipsește adevăratul farmec, poleiul sfânt al
vorbei.

Așa e și cu urarea mea.

ocupate cu delegațiunile și cu bugetele. Provizorul actual iese din vigoare la 31 Decembrie a. c. și astfel trebuie să se mai prelungească pe un an, căci proiectele noului compromis, cari sunt deja gata, ar putea fi desbătute numai în anul viitor.

Hotărârile consistorului mitropolitan.

(*) Fruntașii celor trei eparhii gr.-or. române întruniți în consistor metropolitan, și-au spus cuvântul în chestia cea mai importantă și mai gravă ce ne-a putut preocupa dela Statutul Organic încoace. Au decis că *unde numai se poate, școlile române gr.-or. vor fi susținute și după intrarea în vigoare a legii lui Apponyi*. Iar până să ajungem sub regimul noiei legi, se va aviză la toate mijloacele, se vor cumpeți toate motivele și măsuri potrivite se vor lua, ca și dacă e vorba să pierdem dintre școlile noastre, pierderea să nu ne fie fatală.

Incontestabil, hotărârile luate de consistorul metropolitan dela Sibiu sunt ecoul opiniei publice românești. Sunt luni de zile de când »Tribuna« își arătase păreri în această chestie vitală pentru neam, păreri cari au avut aprobarea obștei române, cari s'au manifestat acum și prin rostul celui mai înalt for administrativ al bisericii naționale române... Dovadă aceasta, că păreri ce formulam, erau ele înșile ecou gândirii și simțirii obștei române.

Ficsăm, dar, ca punct câștigat, *solidaritatea în sânul bisericii vii*. Toți suntem de-o părere, nici o notă discordantă n'are să se audă în marea luptă pentru păstrarea școlilor noastre confesionale, ceea ce, fără îndoială, este o garanție mai mult, că activitatea ce se va desfășura, va duce la bun rezultat.

Nădăduim apoi, că această potrivire de vederi să se manifeste și în sânul bisericii gr.-catolice române, și acolo se va purcede în cea mai deplină înțelegere, și anume:

Dar să lăsăm filozofările pe seama altora. Ți am cetit scrisoarea. O, nu, prietinel meu, nu se va schimba atât de curând viața mea. Imi scrii: La nunta ta o să ne uităm că trăim pe lume de alăta bucurie. După cum prevăd, n'am să mă însor de loc, prietinel meu.

Sunt prea comod. Burlăcia asta e lucrul naibii. Te ține cu cătușe de fier. Ce e mai trist: îți pietrifică inima, pârțicică cu pârțicică, asemenea unui izvor cu însușirea asta barbară.

Nu-i așa, te așteptai la o scrisoare veselă? O urare de bine lipsită de amărăciune. Am credința că vrei să mă ai așa, cum sunt și de aceea torn picăturile acestea amare. Mă vei înțelege.

Și acum — că am început pe coarda aceasta sentimentală — să-ți destăinuiesc totul. De viața asta banală sunt sătul până în gât. Trebuia spusă ideea asta mai elegant? O, nu! E prea puțin brutal felul cum ți-o scriu...

Nu ne-am văzut de șase ani de zile. Ei bine, de șase ani duc o viață nu se poate mai spălăcită. Când ne-am despărțit a noastră era lumea. Luasem doctoratul, aveam diploma în buzunar. Cine era mai entuziast decât mine?

Viața de cafenea, cu discuțiile ei banale, imi este singura ocupație, afară de orele obligate. Iți poți închipui ceva mai prozaic?

Și totuși, vezi, cu toată că le știu astea atât de bine, n'am tăria de suflet. Pune 'n trupul meu îndrăzneala unui Otthelo și-ți mulțumesc de mii de ori.

Tu, vezi, tu ai făcut-o. Ți-ai ales pe cine-ți place și-ți trăiești acum lunile de miere.

De câteori nu mi-am închipuit o căznicie

înțelegere nu numai între factorii aceleiași biserici, ci între ambele biserici!

Și până acum am spus, că școala confesională română nu-și poate îndeplini misiunea dacă tolerează în sânul său disonanțe confesionale. Iată de ce la 1899 ne-am ridicat cu asprime contra vicarului dr. Lauran dela Oradia, care chiar în chestia susținerii școlii române, nu admitea, ci desaproba ca români catolici și *acatolici* să susțină împreună școală românească.

Dacă a fost primejdie să ne diferențiam după acest princip înainte de asta, d'aci încolo e curată sinucidere națională.

Iată de ce nu ne îndoim, că hotărârea, în acest punct, a consistorului din Sibiu, va fi onorată din partea Blajului cu aceeași dragoste de frate, cu aceeași considerație pentru *cultura națională*.

Acesta va fi al doilea punct câștigat în lupta ce ni-se impune în cel mai apropiat viitor.

Ar rămâne, deci, în discuție un singur lucru, adevărat, poate cel mai greu, dar care atârnă numai dela noi: *cum vom ști să aplicăm măsurile de mântuire!* Ce vom ști să facem, pentruca școlile să le susținem din propriul nostru avut, până la ce grad vom stărui ca *să se facă ceea ce se poate!*

Sarcina aceasta, bine înțeles, va apăsa asupra întregului popor, răspunderea, prin urmare, nu va fi numai a forurilor superioare, ci se împarte între noi toți. Să nu așteptăm ca fie consistorul mitropolitan, fie cel diecesan, să ducă singure greul luptei, ci să sărim toți la mijloc, să ne desvoltăm puterea la periferii, *la sate*, că dacă nu vom ști aici să chibzuim lucrurile, încălzind spiritul de jertfă a poporului și deschizând noi isvoare din cari să alimentăm școlile confesionale, — zadarnic se vor frământa cei dela masa verde.

În *comitetele parohiale* să se dezbătă deci întâi chestia, acolo să ne îngrădim bine, și atunci asupra școlii confesionale Apponyi nu va fi tras clopotul de înmormântare, ci un îmbold ne va fi dat: să îngrijim mai

ideală! Timiditatea mea însă nu mi-a dat voie să o comunic altuia. Hârtia, zice latinul, nu înroșește. De ce ar înroși de gândurile mele curate? O, să fi avut eu o nevastă, viața noastră ar fi fost ca în povești!

Înainte de toate sinceritatea extremă. În viața nevestii mele să pot ceti ca într'o carte deschisă. Toată viața ei de mai înainte să o cunosc din fir în păr. Să nu fie nici cea mai mică umbră. Ei să-i fie dat să cunoască tot atât de bine trecutul meu. Asta-i condiția principală, fără de care nu poate exista fericire.

Vezi, în teorie, sunt tare?! Dar ca să te convingi, că și altfel, când e vorba de fericirea altuia — a unui prietîn de-al meu spre pildă — sunt cu aceleași principii, vreau să-ți destăinuiesc ceva.

Vei ride de mine și tu?! Vei zice că sunt pedant?! Risc să mă expun glumelor prietinelui meu.

Ei bine, prietinel meu, să știi că-ți cunosc nevasta. Desigur nu i-ai amintit numele meu. Altfel ți-ar fi povestit și ea, despre mine.

Când am primit anunțul de logodnă și i-am cetit numele, am tresărit.

Fără să vreau mi-am zis: »S'a dus și ea!« Nu crede, prietenul meu, că nevasta ta mi-a confiat cine știe ce secrete, ce dragoste sufletească! Doamne ferește.

Cetește până în capăt și-ți dă seama. Înainte de toate însă — cu o condiție. Vă aflați în luna de miere. Nu-i spune nimic de scrisoarea mea. Nu-i aminti nimic de numele meu. E în interesul nostru al amândurora. Sau mai știu eu ce vorbesc?!

bine școala și pe învățător, și să nu ni-se pară sarcină, ci o datorie sfântă orice jertfă pentru cultura românească.

Socialismul în Germania.

— Câteva date statistice. —

Dacă este să învățăm ce este organizația și cum se face aceasta, ne-o spune mai lămurit partidul socialist din Germania, care se întărește tot mai mult, atât materialicește cât și moralicește.

În cele următoare dăm în resumat progresele, ce le-a făcut acest partid în cursul unui an.

În a. 1906 partidul socialist german avea 384.327 membri, în anul acesta are 530.466, un spor așadar de 146.139, adică de 38 procente. În Berlin numai sunt 78.364 muncitori organizați, până când în anul trecut erau numai 41.700. În Hamburg sunt 32 mii față cu 21.902 din anul trecut, în Drezda 29.308, în Lipsca 17.887.

Agendele administrative le provăd de obicei șefii în timpul lor liber. Partidul are însă afară de aceasta 36 secretari salariați. Cea mai mare parte a lor sunt deputați socialiști.

Partidul are și membre, acolo unde legile nu interzic lucrul acesta. Legile Prusiei bunăoară opresc pe femeile de a face parte din organizații politice; aici ele se constituiesc în societăți culturale. Organizațiunile politice au 10.943 membre, iar societățile culturale 10.302. În Hamburg sunt 2881 femei organizate politicește, în Lipsca 2863, în Drezda 1863.

În cursul anului trecut s'au distribuit gratuit 361.600 de broșuri agitatorice, iar în lupta electorală 55 milioane 50 mii. Cheltuielile împreunate cu agitația electorală s'au urcat la 1,570.000 mărci.

Venitele partidului înainte cu zece ani erau numai 274.521 mărci, până când anul trecut s'au urcat la 795.117 mărci, iar anul acesta la 1,003.819. Venitele se compun astfel: din taxe 570.554 mărci; plusul dela ziarul central al partidului »Vorwärts«, 170.682; plusul dela celelalte ziare socialiste 54.367; profitul dela librărie 50.500. Afară de aceea 16 mii mărci au fost dăruite din partea unui necunoscut.

Spesele partidului au fost 1,358.122 mărci, adică mai mari decât venitele cu 354.203. Diferența aceasta a fost acoperită din fondul general. Presa partidului a fost sprijinită cu 137.866

E atât demult de atunci... Sunt cinci ani de zile. Eram profesor la școala de fete, în orașul B. când corespondam cu tine. Tinăr, plin de viață. Încât nu mă blazasem. Aveam 12 ore pe săptămână.

În clasa a 3 civilă predam limba română de trei ori.

Înțelegi ce vrea să zică a fi profesor în clasa a 3? De pe aici încep privirile drăgălașe a fi mai conștiente, aici încep ciripiturile prin unghiurile grădinilor și oftările fără de nici o pricină, scăpate din piepturile mitite...

Aici începe spiritul femeiesc — deja de pe băncile școlii — să țasă pânzele fermecate, pe cari le aruncă să prindă cu drăgălășie și șiretenie inimile pribege.

Și aveam o dragoste nespūsă pentru elevele mele. Eram cel mai fericit în mijlocul lor. Întreg mediul, în care mă aflam, mă predispucea să-mi iau refugiul în clasele astea luminoase și pline de risetul nevinovat și sburdalnic.

Și într'una din eleve am găsit sintetizat întreg farmecul, de care eram cuprins. Am remarcat-o încurând.

Într'o dimineață, întrînd în clasă, am prins-o cu obrazii înfierbântați, ridicându-se repede și închizând o carte.

M'am apropiat de ea și i-am luat cartea, pe care o pusese repede în pupitru. Era »Paul și Virginia«.

Mi-am ridicat ochii și i-am așintit asupra elevei.

— »Cum te chiamă?«

— »Elenuța...«

mărci. Ziarului francez »L'Humanité« i-au dat un ajutor de 25 mii franci, iar revoluționarilor ruși le-a colectat 339.612 mărci. Afară de aceasta din casa partidului s'au dat 25 mii mărci la alegerile pentru dumă, iar partidului socialist austriac la alegeri i-a dat 30 mii mărci.

Partidul socialist german are 63 gazete zilnice. Intre acestea cea dintâi e »Vorwärts« cu un tiraj de 139 mii. Abonați are ziarul acesta de prezent 135 mii, câtă vreme anul trecut avea numai 112 mii. »Hamburger Echo« are 70 mii de cetitori, »Leipziger Volkszeitung« 46 mii. Ziarul științific »Neue Zeit« are 7770 abonați. Anul trecut avea numai 7200.

Partidul se îngrijește de instrucția științifică a aderenților săi. Fiind mare nevoie de forțe intelectuale, cari să instruiască partidul, a susținut o școală, acoperind spesele din banii, cari erau destinați pentru diurnele deputaților. Deputații germani adevărați nu primesc diurne decât numai de câțiva ani și astfel partidul își plătește deputații. Școala aceasta a fost cercetată de 30 ascultători. Obiectele propuse sunt următoarele:

1. Istoria economiei și economia publică. 2. Materialismul în istorie și problemele sociale. 3. Istoria partidelor politice. 4. Dreptul muncitorilor, legislația socială, dreptul servitorilor și constituție. 5. Dreptul penal, procedura penală. 6. Dreptul civil. 7. Sindicate, alianțe și politică comunală. 8. Oratorie și ziaristică.

Profesori au fost Mehring, Pannekoek, Hilferding, Stadthagen, Schulz etc. Cursul a ținut 7 luni. Ascultătorii au fost susținuți cu toată întreprinderea din partea partidului. Mai mulți dintre absolvenții au fost aplicați ca ziaristi și secretari ai partidului. Cheltuielile susținerii școlii ating cifra de 66.616 mărci.

Sunt suficiente datele de mai sus spre a ne putea face o idee de rezultatele ce le poate ajunge un partid politic, dacă este bine organizat. In acelaș timp putem înțelege și ce se cere la o organizație.

Criza economică și financiară.

Țara noastră e mare, e bogată, n'are locuitori prea mulți, ca să nu-i poată susține din avutul ei. Și cu toate acestea aproape întreaga lume e datoare, viața se scumpește în fiecare zi, lipsa de bani e tot mai simțită.

Cari sunt cauzele acestei situații anor-

male? Sunt mai multe trebuințele cetățenilor? Sunt mai puține izvoarele de venit? Poate fi și una și alta. Vină vor fi având și cetățenii, dar cea mai mare vină o poartă desigur statul. El e chemat în primul rând să se îngrijească, ca starea economică a țării să nu sufere, ca cetățenii să se bucure de un trai bun economic și cultural, pentru că neajunsurile cele mari, cari bântuie țara întreagă, nu pot fi lecuite de singuratici.

Cunoaștem însă cu toții părinteasca obligație a guvernului. Alte gânduri îl pasc pe el. Face politică teoretică, pe hârtie, apără interesele celor mari și tari, celor cu parale și cu latifundii, iar poporul rămâne în grija sfinților și în mila Americii.

Se ocupă și presa, care stă în serviciul guvernului, cu sărăcia generală din țară, dar ea îi găsește altă explicație. Va fi având o parte de dreptate și ea, când pune vina pe Austria. Adevărata cauză a sărăciei noastre sunt însă stările medievale din interiorul țării, feudalismul și iobăgia modernă. Domnul de pământ plătește tot atâta, ori mai puțină dare, ca cetățeanul cel din urmă, care n'are nici o palmă de loc. Dacă trebuiesc plătite atâtea milioane pentru cheltuielile comune ale monarhiei, plătesc ceice au din belșug, iar nu muncitorii, nu zilerii și țărani, cari trebuie să-și tragă bucată dela gură, spre a putea plăti porția.

Iată cum explică ziarul »Magyarország« criza economică și financiară actuală în articolul său prim de azi:

»Suntem slabi economiceste, și n'ar trebui să fim. Pe când viața constituțională răsăria din nou în patria noastră: țara aceasta a fost așa zicând teren virgin. Statul avea puțină datorie, societatea nu avea aproape de loc. Comorile îmbelșugate ale naturii așteptau să fie exploatate. Producția țării acoperia din belșug trebuințele populației, așa, ca se exporta numai prisosul. Exigențele oamenilor erau modeste, în urma cărei împrejurări importul articolelor industriale din străinătate era neînsemnat. Țara încasa totdeauna mai mult din străinătate, decât cheltuia pe import. Fiecare trăia aici, deși modest, dar liniștit și fără

a suferi lipsuri. Viața economică a țării eră restrânsă, dar eră pusă pe baze sănătoase. Pe baza aceasta sănătoasă cu o politică economică cuminte în curs de 40 ani ar fi putut ajunge țara aceasta la o înflorire ca 'n povești.

Numai cât durere n'am avut politică economică cuminte. Punctul de vedere decisiv n'a fost, ca țara să trăiască bine și să înflorească economiceste, ci să poată plăti. Ungaria la tranșacțiune a luat asupra sa mari îndatoriri de plată. A trebuit să plătească renta din datoria de stat, cheltuielile susținerii curții, cvota cheltuielilor comune, mai târziu camelele datoriei de stat, care tot creștea. Ca să se susțină echilibrul financiar, țara a trebuit să exporteze, în loc să se îngrijească de bunăstarea cetățenilor.

Nefericita noastră țară a trebuit să exporteze bucate, făină, carne și untură, ori are, ori nu are, ori e recoltă bună, ori rea. Nu e prisos ceea ce se exportează, ci tribut. Și astfel consumăm numai ce ne rămâne după exportul, cu care se plătește datoria. Alt neajuns a fost libertatea vamală peste granițele țării. Industria ieftină din străinătate a omorât industria mică din țară. S'au început apoi împrumuturile, facerea de datorii, atât din partea statului, cât și din a particularilor. Și astfel au sosit înapoi banii dați pe producțiile străine, ca să se poată susține puțința de a plăti.

Situația aceasta se susține, ba se agravează din ce în ce. Țara trebuie să exporteze încontinuu și să facă datorii, ca să poată plăți camelele rentelor, cupoanele scrisorilor fonciere, datoria de stat, cheltuielile curții, cvota cheltuielilor comune și prețul importului străin. Dacă una din aceste două operații (exportul și împrumutul din afară) se întrerupe, atunci în țară erumpe criză financiară. Dar dacă vor fi împedecate amândouă operațiunile? Anul acesta a fost rea recolta în Ungaria, în piața de bani s'au ivit scumpete: îi trebuie explicări mai multe situației economice de acum?

În urma exportului forțat traiul se îngreunează, căsătoriile și nașterile se împuținează, iar emigrările se sporesc.

Faptul, că statul și societatea e îndoită, face ca țara să depindă economiceste absolut de piețele de bani străine, și în special de cea de Viena. Viena poate produce la noi criză economică de câte ori voiește.

Concluzia articolului este *independența economică*. Viața economică a țării să aibă ca scop alimentația țării, iar nu servirea altora.

— »Și D-ta cetești cărți de astea?« Ea, cu ochii în pământ:

— »Da«.

li tremura vocea.

Iam luat bărbia în mână și am întrebat-o blând:

— »Și unde ai ajuns cu cetitul?«

Atunci a isbucnit cu întreagă nevinovăția ei, cu ochii plini de lacrimi:

— »Când o îngroapă în biserica Pamplumzeilor pe Virginia...«

Fetița asta, care ai cetit deja — e nevasta ta, plângea moartea Virginiei.

Îți aduci aminte când ceteam și noi pe »Paul și Virginia?«...

De atunci încolo am prins dragoste de Elenuța ta. Să mă explic. O dragoste cum poate să existe pentru o copilă de 14 ani. Era deșteaptă, serioasă și frumoasă. Părea un puiuleț, cu ciripit drăguț, cu mers legănat nesigur, care apela la conducerea mea.

Și băgase și ea de samă — șireata! — că țin la dansa. Când era să-mi răspundă clipea din ochi și făcea gesturi, de par'că eram numai noi amândoi în clasă.

Îți poți închipui ceva mai gingaș decât un ris sănătos în gurița ei? Sau ceva mai curat, mai sfânt, decât o privire a ochilor ei?

Lumea asta e atât de fărnica. Nu te poți încrede aproape în nimeni. În ochii ei, în gândurile ei, în risul ei sănătos însă mă încredeam, — stam să pun mâna în foc pentru ele. Și-ți cade atât de bine când vorbești și ști că auzi adevărul, când privești și simțești că ochii nu mintesc, în zilele

noastre — când de multe ori ești silit să tragi la îndoială dacă de două ori doi sunt patru!

Și cu atât mai mult îmi cădeau bine privirile și gesturile ei, cu cât se încuibaseră și în mijlocul clasei noastre invidia și fățarnicia.

Vei înțelege că poziția mea era delicată. În fiecare moment trebuia să-mi păstrez aceeaș purtare pentru toate elevele. Nu aveam voie să părtinesc pe nimenea. Și totuși mă simțeam vinovat.

De câteori veneam la oră găseam în lunile de primăvară lângă ziarul clasei, pe catedră, câte o floriceică. O putere magnetică îmi spunea fără să fi întrebat: Asta-i dela ea. Și acum se începea interogatorul în sufletul meu.

— E pedagogic să arăt că mă interesează fetița? Întrebam, distras, la aparență: Cine mi-a adus floarea? O luam în mână și o miroseam netezându-i petalele. Clasa întreagă făcea ochi semnificativi și-și așintea ochii spre Elenuța. Ea stătea dreaptă, cu capul plecat rușinat în jos, ca sub povara unui păcat greu. De-i mulțămiam se făcea roșie ca o foare de mac. Și simțeam privirile învidioase ale camaradelor fluturând print sală, auziam șoptele răutăcioase și micile mele prietene apucau cărarea luată de părinții lor, de pe care le-aș fi îndepărtat, de mi-ar fi fost cu puțință, chiar cu prețul vieții mele.

Câte odată îmi propuneam, să nu dau nici o atenție floricelelor. Dar în decursul orei mă schimbam. Băgam de seamă cu câtă dragoste copilărească mă privește Elenuța și-mi pareă rău să-i fac o supărare. Îmi spuneam: De ce să-i fac inimă rea ingerașului meu? Și înainte de a plecă apucam în grabă floarea, o puneam la piept și ieșeam repede.

Nu eră copiii la mijloc?

Dar să vezi cât de cuminte îmi răspunde Elenuța! Eră cea mai deșteaptă dintre toate. Cetise mult și știă că-mi place când învață. Ce n'ar fi făcut de dragul meu?!

O singură dată am fost în strâmtoare. După cum ți-am spus, elevele cu născioarele lor fine au dat de firele nevăzute dintre noi. Ceeace nu spunea vorba, spuneau privirile. Pe lângă toată autoritatea pe care cercam să le-o arăt, o umbră de simpatie față de Elenuța a țșnit din sufletul meu și în ochii lor.

Într'o după amiază de vară, când dau să intru în clasă, găsesc un prav insuportabil. Fețele tuturor roșii. Vor fi jucat drăcoaietele și-și vor fi arătat sburdălnicia.

Mă apropiu sever de catedră.

— »Cine a făcut pravul acesta?«

Nici un răspuns. Mai întreb încă odată serios: O duzină de glasuri răspund deodată:

— »Elenuța, de profesor!«

Privesc la ea. Era martira clasei.

— »Nu se poate...« zic fără să vreau.

Dar deodată îmi vine în minte: Acum o singură vorbă și te dai de gol. Fără să mă mai gândesc rostesc osânda:

— »Ai să stai un ceas închisă la sfârșitul orei!«

Elenuța mă privea țintă în ochi. Nu putea să zică o vorbă. Vedeam din privirea ei, că-i fac nedreptate.

Întreaga oră a fost un chin pentru amândoi. Mă neliniștea faptul, că Elenuța nu a căutat să se apere de loc. N'a rostit nici o vorbă. Și dădeam cu socoteală, că se simte chiar fericită. Ce

Mai mult decât aceasta va folosi însă darea progresivă, minimul de existență, serviciul militar de doi ani și în special *sufragiul universal fără restricțiuni*.

Al treilea congres internațional de petrol.

București, 6 Septembrie.

Geologii cei mai vestiți din lumea întreagă, spiritele comerciale cele mai distinse, capitaliști mari, ingineri de mine, mari exploatare de petrol până și din America, — sunt timp de mai bine de o săptămână oaspeții țării românești, cu ocazia celui de al treilea congres petrolifer internațional.

Să fie bineveniți, precum sunt și bine primiți.

Pe urma acestui congres se va începe o nouă eră în industria noastră petroliferă, România va câștiga mult, căci se vor vedea acum imensele bogății ale solului nostru, averea publică va crește în acord considerabil; vor profita proprietarii exploatare și exploatare terenurilor petrolifere; vor profita și mii de brațe de muncă, precum și sutimi de proletari intelectuali, cari vor găsi un plasament la întreprinderile mari ce vor urma.

Producția de petrol a României s'a înzecit în cei din urmă zece ani. O creștere relativ colosală, deoarece în acest interval celelalte state producătoare de petrol au rămas aproape staționare.

Mai semnificativ este, însă, că producția de petrol a României a întrecut cu 120.000 tone (1.200.000 k'gr.) pe cea a Galiției.

În adevăr producția mondială în 1906 se cifrează în sume rotunde astfel:

America	16.000.000 tone
Rusia	8.000.000 tone
Indiile neerlandeze	1.300.000 tone
România	900.000 tone
Galiția	760.000 tone

Apoi urmează alte state.

România este deci în al patrulea loc dintre statele producătoare, și în 2—3 ani va ocupa al treilea loc.

În industria română de petrol s'a angajat un capital de 185 milioane de lei, care se împarte după țări astfel:

Franța și Germania	74 mil. lei
Olanda	22 « «
România	16 « «
Italia	15 « «

Ți-e și cu inima femeiască! Mă iubea și se simțea nespuse de bine, că poate suferi din cauza mea, că-mi află o slăbiciune, pe care o poate împărtăși cu mine. Căci și ea era sigură că o știam nevinovată.

După sfârșitul orei am mers în cancelaria profesorului. După un sfert de oră mă întorc în clasă. Elenuța stetea în banca din urmă răzimată cu capul de perete, cu brațele sprijinite de fereastră. Se văzuse că a plâns.

— »Unde e florea mea de astăzi?»

— »Mi-au luat-o, domnule profesor. Mi-au călcat-o în picioare».

— »Știu că n'ai fost de vină. Vino, să-mi dai altă floare».

Fața îi era inundată de o bucurie cerească. Îi râdeau obraji, îi râdeau sprâncenele, îi râdeau ochii cu boabele de lacrimi în ei.

— »Vrei să facem o plimbare? Vezi, e atât de frumos afară. Sorioara te așteaptă. Nu știe, că ai căpătat pedeapsă dela mine». Și ntradevăr o aștepta sora.

— »Firește, dle profesor... Plecăm...»

A fost o plimbare delicioasă. Numai atunci am înțeles farmecul naturii, lângă Elenuța, care se perduse în reverii sentimentale. Nimic mai frumos decât să privești jocul ritmic al staturii unei fete tinere, să privești bogăția de culori, să ascuți

America	12 jum. »
Belgia	5 « «
Engltera	3 « «
Alte țări.	9 « «

E interesant de reținut că Ungaria n'are decât un singur capitalist și acela român, dl Gh. B. Popp din Brașov, angajat în întreprinderi de petrol, deși acum 14 ani numeroși magnați maghiari contele Lázár Eugen, contele Valentin Bethlen, apoi Horváth Gyula, Fürst Jakob, Megyeri Krauss, etc. și în primul rând Banca industrială și comercială din Budapesta erau mult interesate în exploatare de petrol în Câmpina și Băicoiu.

Valoarea producției de petrol brut a României în 1906 a fost de lei 200 milioane 149.010.

Din străinătate.

Germanii și francezii. Semioficiosul »Nord D. Alg. Zeitung« scrie:

»S'a constatat cu o sinceră satisfacție din ambele părți ale Vosgilor, că vizita făcută acum opt zile de ambasadorul Franței, dl Cambon, prințului de Bülow la Norderney, a fost potrivită cu scopul ei, în perfectă armonie cu număroasele întâlniri dintre suverani și cu întrevederile dintre oamenii de stat conducători, cari s'au produs mai înainte.

Fără a ține de înțelegeri definitive, convorbirea ținută la Norderney a avut totuși un rezultat pozitiv: acela de a confirma convingerea, că raporturile franco-germane nu sunt actualmente sub înrăurirea nici unei împrejurări speciale, care să poată zădărnici sau chiar opri dezvoltarea lor în sensul unor relațiuni amicale.

Cu cât această stare de lucruri se va trata calm și obiectiv în presă și se vor îndrepta discuțiile cu deosebire asupra problemelor concrete și actuale așa cum se prezintă ele în politica din afară, cu atât ne putem aștepta să vedem eșind din aceste discuții rezultate pozitive.

Ziarele din Paris au notat cu bună dreptate potolirea care s'a produs între Germania și Franța, potolire, care era stabilirea dispozițiilor amicale, din cari poate să nască o încredere mutuală. O schimbare pe care trebuia s'o semnalam în aceasta privință e pusă în lumină de faptul, că acțiunea franco-spaniolă din Maroc și dezordinele cari au izbucnit în imperiul serifian n'au exercitat nici o înrăurire supărătoare asupra situației politice din Europa.»

Nota oficială a ziarului »Nord. D. Alg. Zeitung« are, dupăcum se vede, un ton optimist. E

de dorit, ca el să fie și exprimarea unor sentimente sincere, deoarece, față de atâtea zvonuri contradictorii câte circulă asupra raporturilor franco-germane, nu știi pe ce pune temelie mai cu siguranță.

De altfel, note oficiale optimiste n'au pentru noi nimic extraordinar, nimic surprinzător, căci adesea ele nu sunt decât niște curse diplomatice sau considerațiuni ocazionale.

Maroc.

Escadra spaniolă spre Maroc. Ziarele spun că escadra spaniolă din Bilbao a primit ordin să meargă la Ferrol și de acolo probabil în Maroc.

Pregătiri în Paris. După o depeșă din colonii, ministrii de războiu și al coloniilor au căzut de acord a ține gata pentru Maroc o brigadă de trupe coloniale și un regiment de tiradori sudanezi.

Tribuni risipite. Admiratul Philibert telegrafiază cu data de 2 Septembrie, că liniștea domnește la Mazagan; triburile din împrejurimi însă sunt ușor agitate. Tratatul notabililor din Mazagan și Casablanca continuă cu emisarii lui Muley Hafid.

O luptă serioasă s'a dat la Casablanca. Triburile Taddert și Mazabs au fost risipite.

Proclamația noului sultan. Ziarele publică textul proclamației lui Muley Hafid citită în moschee din Mazagan.

Această proclamație spune: Musulmanii, considerând ocupațiunea orașului Oudja ca o glumă demnă de luată în râs, au lăsat pe frații lor fără ajutor. Dușmanul, văzând cât de slab și neputincios este sultanul actual, a pus mâna pe Casablanca, cel mai mare port marocan și a izgonit din oraș pe locuitori. A dus apoi număratoase vase spre a cuceri și celelalte porturi. Dușmanul vrea să cuprindă Fez, Marakeș.

Muley Hafid adoagă apoi: față de unanimitatea voinței musulmanilor de a-l proclama sultan spre a apăra interesele lor și a arunca pe dușmani în mare, el primește să iee în mână stindardul și roagă cerul să-i ajute a-și îndeplini misiunea.

Câteva amănunte istorice. În timp ce sultanul Abdul Azis, scrie »N. F. Pr.« — domnea la Fez asupra părții din Miază-noapte a împărăției, fratele său Muley Hafid era locțiitorul lui în Marakeș, capitala Marocului de miază-zi. După obiceiul vechiu sultanul ar fi trebuit să stea pe rând la Fez și la Marakeș. Ne făcând așa, neapărat că și a pierdut dragostea supușilor săi din miazăzi, ceea ce a ușurat proclamarea lui Muley Hafid ca sultan.

organul liniștit și melancolic al unei fete, să te pierzi în contemplarea peisajului de dinaintea ochilor, lângă o tovarășe cum este Elenuța. Părul ei mare, negru îi cădea pe spate, pălăria îi stetea atârnată cu gumilasticul de gâtul alb și durduț, ochii negri și i ținea ațintiți spre mine cu întreagă poezia anilor lor nevinovați.

Sora ei mergea lângă noi și nu ne lua în seamă. Avea altceva de lucru, își căută un peisagiu potrivit pentru pictat. Din când în când ne ochia cu coada ochiului, dar nu ne dădea prea multă atențiune.

Intr'o ruină ne am căutat un cuibuleț pentru repaos. Pietrele mâncate de dintele vremii, turnurile părgănite și inundate de polomidă, treptele neputincioase, de se clătinau la fiecare pas al nostru, toate își aveau farmecul lor.

Eu a trebuit să-i ajut Elenuții să nu cadă. I am prins mâna, o mână moale, de copil, plină de foc și de drăgălășie. În mișcările ritmice ale Elenuții, în țipetele ei răsfățate scoase numai de ochii lumii, în sforțările ei, cu ochii țintă la mine eu vedeam pe Elenuța în întreagă castitatea și în întreagă frumuseța ei.

Ținându-o de mână, mi-a venit să o strâng în brațe. O, nu se putea, eram doară profesorul ei!... Și totuși am avut îndrăzneala să țes un vis purtându-o de mână. O vedeam peste câțiva

ani, mai mare, mai dezvoltată — fată în toată firea. Și-mi era ciudă dacă mi-o închipuim curtată de altul, stăteam să mor de năcaz dacă mi spuneam: Are să fie nevasta altuia! (Nu știam dragă prietino, că va fi nevasta unui om ca tine...)

Ziua aceea a fost una dintre cele mai frumoase ale vieții mele. Ce-mi impunea era simplitatea asta sfântă, privirile astea curate, vorbele nefățărte, liniștea care plană asupra întregului peisagiu, pe care-l picta sora Elenuței.

După cum ști însă, cu sfârșitul anului școlar mi-s'a gătat și cariera de profesor la școala de fete. Nu mi-se deschidea viitorul dorit. Am preferit să ocup catedra la un liceu. Liceul era într'alt oraș, într'alt ținut.

Și trebuia să mă despart de elevele mele. Mai bine zis de eleva mea.

De câte-ori mă gândeam la asta imi venea greu deja cu săptămâni înainte.

Par'că mă văd și acuma la ora ultimă. Nu aveam să văd pe Elenuța pentru mult, mult timp. Să mă despart de-o prietină dulce și cuminte ca ea!

Clasa era tăcută ca nici când altădată. Fetele serioase. Lipseau șoptele, lipseau privirile lăturălnice cu gânduri ascunse. Plecă domnul profesor... Întreagă ora a fost un supliciu pentru

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate găsi în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: Loser János, Budapest.

Abdul Azis, și ca Muley sunt fiii lui Muley Hasan, sultan al Marocului până la 1894, — când muri, se zice otrăvit, în timpceoperă împotriva unor triburi din miazăzi cari nu vroiau să-i plătească birul. La 6 Iunie 1894 armata a făcut sultan pe Abdul Azis, măcar că nu era cel mai mare și că muma-sa era o roabă cercheză, cumpărată dela Constantinopol cu 25000 de franci.

După legea împărăției sultanul își alegea urmașul dintre rudele sale (dela 1822 Hașamizii), iar armata întărea alegerea. Neapărat c'au urmat neînțelegeri și luptă între frați.

Muley Hasan domnise cu mână de fier 21 de ani, înfrângând deseori cu cruzimi pe locuitorii de pe lângă țarmul Mediteranei și triburile de cabili, împodobind poarta cea mare a Fezului cu sute de capete de răsvrățiți; totuși nu putu zdrobi hidra anarhiei. Când a plecat Muley Hasan împotriva răsculaților, lăsase pe Abdul Azis locțiitor al său la Marracheș, una din cele două capitale. De aceea armata se crezuse în drept a-l face pe acesta sultan. Acum tot pe locțiitorul de la Marracheș l-au ales ulemalele și fruntașii, având în vedere primejdia ce amenință Marocul și nevolnicia lui Azis. Și cu toate acestea, la 1894, a dovedit multă energie, când avea împotriva-i pe frații săi Muley Mahomed Hafid, Ismail, Soliman, Abder Rahman, Arșid și Aii, precum și toată nobilimea înaltă, Șurfa, și mai în deosebi familiile cele mai vechi ale Nezanilor, a Tamegruților și a Bu-elgiazilor.

Muley Hafid față de străini. Ia-ă ce scrie un negustor din Hamburg, care a trăit multă vreme la Marracheș: Muley Hafid nu e de loc dușman creștinilor, ci ca locțiitor în partea apuseană a împărăției s'a purtat cu bunăvoință deopotrivă cu toți străinii, îndeosebi negustorii germani din Marracheș n'au avut de loc a se plânge. Când s'a întâmplat uciderea lui Mauchamp, Muley Hafid a luat pe dată și cu tăriei apărarea europenilor, și pe urmă când starea a început iarș a fi amenințătoare, negustorul care dă aceste amănunte s'a dus la Muley Hafid și acesta i-a declarat îndată, că garantează vieța străinilor în launtrul orașului. La întrebarea ce s'ar întâmpla dacă francezii ar mai luă și alt oraș după Ugida a răspuns: »Dacă s'ar întâmpla, vă trimis numai decât la țarm cu oameni de ai mei vrednici de încredere, pe cari i-aș legă cu jurămintele cele mai sfinte și mi-ar răspunde cu capetele de siguranța voastră.

»Cred că Sultanul — Alah lumineze-l — ar declară războiu sau dacă nu — și fața i-se posomoră — nu mai cunosc nici un sultan și chem la războiu pe toți credincioșii lui Alah și ai procului.

Detronarea lui Abdul Azis s'a făcut la 3/16 August în Marracheș, în geamia Kutubie și tot acolo, s'a făcut și proclamarea lui Muley Hafid.

mine. Ochii mi-se umezeau de câtă ori îmi ridicam glasul în tăcerea clasei. Gândul: »Vorbești pentru ultima oră elevelor tale« mă apasă cu greutate nespūsă.

Nu vei mai auzi murmurul clasei, nu te vei mai desfătă de glumele lor, nu vei mai vedea pe Elenuța mult, mult timp... Și simțeam cum mi se ridică un nod până la beregată și cum steteam să izbucnesc: »Fetelor, rămân la voi, căci n'am puterea să plec. Vă iubesc prea mult!« Și totuși mă țineam.

Elenuța apăruse într'o haină albă de muselină. Pe cap avea o pantlicuță de aceeaș culoare. În mână un buchet mare de flori. Când l-a pus pe masă, la sfârșitul orei, pe când clopotul sună într'o dungă și-mi anunță sfârșitul carierei în școala de fete, a izbucnit fără să v'ea în plâns. Nu se mai putea ținea. Eră peste puțină ei, drăguța!

Eu eram palid și rece. Ochii mă ardeau. M'am ridicat de pe scaun și am murmurat:

— »Fetelor, plec. Vă doresc tot binele. Aduceți-vă aminte de profesorul vostru!«

Mai mult n'am putut îngâna. Am alergat spre ușe. Ele s'au luat pe urmele mele. Voiau să-mi sărute mâna, să mi-o scalde în lacrimi. Voiau

Impotriva lui Abdul Azis se aduce învinuirea c'a risipit nebunește bani. În adevăr, la suirea lui pe tron (1894) Marocul nu avea nici o datorie publică, iar acum are 150 milioane. Muley Hafid a înștiințat pe Hagi Mohamed el Torres, locțiitorul frăține-so la Tanger, și a poruncit vameșilor de acolo să nu mai dea banii controlorului francez.

Mai grav e că Muley Hafid nu se va ținea poate, de înțelegerea dela Algesiras. Nu se știu încă hotărârile sultanului celui nou. Alți ambițioși pot ieși la iveală. Roghi, care se zice și el fiu al lui Muley Hasan, șeriful cel mare al Saharei, Bu-el-Anim și Raizuli, cel mai mlădios și mai vicelan din toți.

Jafurile soldaților francezi. »Vossische Zeitung« — ziar oficios german — publică o scrisoare. Iată-o: »Nu vă puteți face idee ce jafuri au săvârșit aci soldații francezi. Am văzut singur cum au spart două magazine pline de mărfuri, una spaniolii și alta legionarii străini ai Franței.

»Casablanca e cu totul ruinată. Crima cea mare a francezilor e — nimeni nu crede altfel — că n'au așteptat să debarce cu puteri îndestulătoare. Dacă așteptau luau orașul fără vărsare de sânge, căci marocanii nu aveau de gând să se împotrivească.

»E groaznic cum s'a arătat în această împrejurare civilizata și umana Franție. Au omorât doi funcționari. Unde sunt slugile și alți oameni, nu știu.

»Mii de oameni au fugit și nimeni nu știe unde sunt. Mii de familii nu mai știu de urma unor din ai lor, iar o sărăcie fără margini apasă pe toți. Inchipuie-ți numai că vre-o 60 de marinari de pe vasul »Galilée« au pătruns până la consulatul francez trăgând mereu salve, iar la consulat au ucis până la unul pe soldații marocani, cari păziseră clădirea împotriva răsculaților.

E mai rău decât un omor. »Maurul și-a făcut datoria, Maurul să moară! În ce stare e consulatul german nu se poate scrie«.

Mișcarea culturală.

Despărțământul »Astrei« din Halmagiu.

În aceste timpuri grele toate popoarele dar mai ales poporul român pe toate terenele desvoaltă o activitate îmbucurătoare.

E lucru firesc că în astfel de împrejurări să punem umăr la umăr ca astfel când vom fi puși în cumpănă să putem documenta că suntem un popor luminat și suntem în stare să dăm piept întunecului care cu vehemență se silește să ne incunjure pe de toate părțile. Astfel de stări multă vreme au avut rolul lor principal. Sosit'a timpul însă care ne-a trimis oameni cărora le

să-mi arate cât au ținut la mine, la profesorul lor iubit.

Dar ușa stetea deschisă larg, profesorul dispăruse, ca să nu mai apară. Doar Elenuța mai plângea înăbușit cu capul plecat pe bancă, umplându-și caietele cu lacrimile ei. Celelalte steteau buimăcite și nu știau ce să zică.

Atâta e tot ce am întâmpinat cu nevasta ta. De-atunci nu ne-am mai văzut. M'am înfundat în viața mea de azi. De-ar fi venit acum 3—4 ani și mi-ar fi zis: »Aici sunt! Ia-mă! Te iubesc!« aș fi luat-o. Dar care e femeia, care să pețacă astfel?

Și totuși, eu n'aș fi avut nici când tăria să o cer de nevastă..

O, de atunci trebuie că și-a uitat de mine. O mică licărire din toate câte ți-le-am spus.

După lunile voastre de miere adu-i odată aminte: »Ai avut și tu odată un profesor, îl chema Gheorghian...« Ea va tresări.

O, nu fi gelos, nu fi gelos, amintirea ei va fi atât de ștearsă și atât de nevinovată...«

zace la inimă soartea mult cercatului nostru popor.

La apelul dat de vrednicul nostru protopop Cornel Lazar în conțelegere cu agiul avocat dr. Teodor Pap — în meritul constituirii despărțământului »Astrei« pe teritoriul Halmagiului pentru literatura și cultura poporului român, în zilele trecute s'au adunat la școala noastră tractuală proeți, învățători, măestri meseriași și economi cari cu mare însuflețire au primit ideea înființării despărțământului înscriindu-se membrii conform statutelor.

S'a constituit noul comitet dupăcum urmează:

Președinte: Cornel Lazar protopop.
Vice-președinte: dr. Teodor Pap avocat.
Secretar: Mihail Vidu învățător.
Cassar: Enea A. Joldea învățător.
Controlor: Vasiliu Giurgiu preot.

Astfel fiind constituit despărțământul din bărbăți, cari și până în prezent, au dat dovezi despre interesul, ce-l manifestă față de popor, adunarea generală viitoare va documenta progresul făcut în scurtă vreme, punându-se în prospect aranjarea unei expoziții cu mai multe secții: (bisericească, școlară, meseriașă, neguțătorească, economică) măestrii, debutând cu acel prilej corul format din toate clasele.

Deie bunul Dzeu că începutul să se bucure de un rezultat strălucit.

Ca de încheiere am să amintesc că la constituire s'a prezentat întregă poliția. **Prezentul.**

NOUȚĂȚI.

ARAD, 7 Septemvrie n. 1907.

— **Proces nou.** Ieri, redactorul nostru responsabil a fost ascultat de judele de instrucție din Oradea-mare, într'un nou proces, intentat ziarului nostru pentru articolul »Dușman al culturii«, publicat în nrul 113 dela 2 Iunie n. a. c. al ziarului nostru.

Di Ioan N. Iova, cu toate întortocherile ce le făcea judele de instrucție, a răspuns numai întrebărilor ce se țin de sfera de activitate a judeului, refuzând să dea orice alte informații.

Redactorul nostru a insinuat apelată în-contra punerii sub acuză.

Prigonirea cea mare în-contra noastră se vede și din faptul, că redactorul nostru responsabil și pentru o simplă ascultare trebuie să facă drumul lung până la Oradea-mare, ceace, de sine înțeles, e împreunat cu spese.

Suntem încă la discreția d-nealor, facă ce le place, noi încă nu ne vom lăsa. Că suferim?... la asta suntem dedați.

— **Consistor plenar.** Membriilor consistorului gr.-or. din Arad li-s'a trimes următoarea adresă:

P. t. domnule! Prin aceasta convoc consistorul nostru la ședința plenară pe ziua de Joi în 30 August (12 Sept., a. c. la orele 10 a. m. în localul obișnuit. Obiecte: 1. Afacerea școalei de fete din Arad. 2. Denumirea noului ppresbiter în tractul Butenilor. 3. Alte eventuale obiecte. Arad, la 24 August (6 Sept.) 1907. **Ioan I. Papp,** episcop.

Azi s'a ținut ședința senatului școlar, sub prezidenția P. S. Sale Episcopului, fiind de față referentul dr. G. Ciuhandu, secretarul V. Goldiș, asesorii Russu-Șirianu, Traian Vățian, Terentie Oprean și Iosif Moldovan.

— **Dr. V. Lucaciu,** dupăcum ne anunță o telegramă ce am primit azi, a părăsit pa-

Înainte de de-
jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
amară o o o

Igmândi

alui **Schmidthauer,**
stomacul neregulat îl aduce în
ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comande se pot face la **Schmidthauer Lajos,** farmacist în Komarom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil, mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

tul și este în plină reconvașcență. Știrea aceasta va fi bine primită în toate cercurile românești.

— **Mormântul lui Iancu încununat.** Sub acest titlu »Libertatea« de azi scrie următoarele: Sărmanii învățători români, prin ce zbuciumuri sufletești vor fi trecut cei buni dintre ei, când se văzură țărâși cu sâla să facă jurământ la Deva, și alții în alte centre de comitat, — jurământ a cărui înțeles ascuns este acela, că de aci încolo ei, să nu mai fie luminători ai acestui popor, ci să se socotească pe sine »funcționari de stat« jurați pe supunere nu numai legilor, că acestora le-au fost ei totdeauna supuși, ci chiar »moravurilor« (!?) și »intențiilor« (??!) guvernatorilor!...

E firesc, că la depunerea unui jurământ cu acest înțeles, mulți învățători au mers fără voie.

Ca un interesant răspuns tainic la această depunere de jurământ socotim faptul, ce ni-se scrie de un om al nostru din Cebea, că oarecari învățători ai noștri din Zarand, în presara zilei de depunere a jurământului, ori în acea noapte trecând se vede pe drumul dela Cebea, sau mergând anume până acolo, au depus pe mormântul lui Avram Iancu o mică, dar frumoasă cunună de flori naturale, cu o pantlică treicoloră, pe care era scris: »Sufletul tău ideal, în sufletul nostru, în veci! Dascălii români!« — Toată ziua a stat cununa pe mormânt și mai mulți oameni au văzut-o — iar în sara a doua, se vede, la reîntoarcerea celor ce au pus-o, cununa a perit. Desigur ceice au pus-o, au luat-o cu sine, ca suvenir scump și tainic.

— **Se desminte întrevederea dintre regele Angliei și țarul Rusiei.**

— **Lengyel Zoltán pus sub acuză.** Cetiitorii noștri își aduc de sigur aminte, că în luna Februarie deputatul Lengyel a publicat niște acte despre paușalele guvernului, despre subvențiile date ziarelor, pe baza unor acte, pe cari i le-a pus la dispoziție oficiantul Hajdu. Procuratura, pe baza arătării guvernului, a luat asupra sa reprezentarea acuzei și a făcut pașii necesari la senatul de punere sub acuză al tribunalului. Chestia a fost desbătută ieri, iar senatul a pus sub acuză, pe motivul vătămării secretului oficial, pe Hajdu ca făptuitor, iar pe Lengyel în calitate de complice. Acuzății sunt liniștiți și — după spusa lor proprie — se bucură, că se va desbata chestia în public.

— **Kossuth abzice de — album.** În cercurile funcționarilor de tren din comitatul Arad s'a luat inițiativa să se pregătească câte un album pentru ministrul Kossuth și secretarul Szerényi cu fotografiile și semnăturile tuturor funcționarilor de tren. Intreaga daraveră va costa 40 mii cor. Kossuth a abzis însă de acest album, spunând, că nici el, nici secretarul său nu reflectează, ca în felul acesta să li-se mulțumească urcarea plăților funcționarilor dela căile ferate.

— **La sărbarea lui Arpad, care va avea loc la 15 Sept. în Pusztaszer nu va lua parte Maj. Sa regele și nici nu va fi reprezentat. Cauza ar fi — Gotterhalte. Deputațiunea camerei va fi condusă de Barabás, care va ținea și discursul festiv.**

— **»Alkotmány« despre alegerea din Beiuș.** Vorbind despre alegerea din Beiuș, »Alkotmány« de Sâmbătă zice, că ea a dat o dovadă, că programul partidului independist n'are rădăcini între români, cum n'a avut nici până acum.

»Dacă acum a câștigat mandatul dela Beiuș dr. Vasile Lucaciu aceasta nici decum nu este o nenorocire pentru țară, cum au anunțat foile independiste. În cele din urmă e în interesul național al țării, ca fiecare direcție politică să fie reprezentată în parlament.

»Dacă în programul naționalist e ceva ce ar fi de realizat din punctul de vedere al interesului comun general, atunci să se realizeze cât mai curând, ca prin restabilirea liniștei »națiunea« să câștige în puterea ei. Dacă însă naționaliștii cu programul lor pot să fie numai așa de folositori și pot să purceadă cu o tactică numai atât de cuminte, ca a lui Alexandru Vajda, atunci să vie numai în parlament, aici se vor uză dela fundament, puterea morală a cuvântului lor se va pierde și toată larma în presa din afară, toată jăluirea înaintea lumii înfregi nu va putea să le redea vaza și puterea morală pierdută. Dacă și Lucaciu nu se va deosebi de Vajda și el se va uză cât mai curând.

»Pe cât cunoaștem noi pe dr. Lucaciu, el e azi bărbat cu mult mai serios, decât ca să nu se gândească la ce vorbește și ce face. Calitățile sale — și talentul oratoric — sunt cu mult mai mari, decât ca să fie avizat a face demagogie. Are și experiența vieții în măsură de ajuns. E deci cu neputință de a admite, că dânsul ar vrea să se uzeze prin aceea, ca să provoace maghiarimea cu vătămări grosolane și proaste.

»Într'aceea noi nu ne speriem, ca reporterii foilor jidovești... Noi, cari știm câte mii de cauze are jidovimea de a ținea naționalitățile departe de maghiari, înțelegem acea extravaganță goană, ce a înscenat o presa încă înainte de alegerea din Beiuș, așa, că numai singur »Alkotmány« a fost acea foaie, care n'a alarmat publicul și nu l-a amăgit cu povești groaznice.

— **Nenorocirea dela Sântana.** Motorul nrul 117, care a plecat ieri la 10 ore din Măderad sosind la gara dela Sântana-nouă la ceasurile 1 și 50 minute, a îndurat fără de veste o sguiditură puternică, în urma căreia nouă călători au fost grav răniți. În ajutorul lor a fost chemat medicul dr. Aurel Popoviciu, care însoțit de un al doilea medic a dat primele ajutoare răniților, cari au fost transportați la Arad. S'a pornit anchetă. Cauza sdruncinării trenului se crede a fi schimbarea greșită a șinelor din partea macagiului.

— **Zăpadă.** Se anunță că în munții Făgărașului și pe cei din apropierea Sibiiului a căzut zăpadă.

Ploile din aceste trei zile au răcorit și pe la noi vremea în chip simțitor. De ploi eră însă nevoe mare.

— **Fidanțare.** D-șoara Mărioara Popoviciu și dl Pompiliu Costea fidanțați. Felicitările noastre!

— **O întîmpinare.** Primim următoarele: Resping insinuația ce-mi face-ți în numărul de Duminecă (1 Sept. n.) al ziarului dv. privitor la articolul »Egy szó a nemzetiségi kérdéshez« — signat (Dp.), nu (D.) cum v'a plăcut a scrie, — din numărul penultim al ziarului »Erd. Hirlap«. N'am scris nici când articoli în ziare ungurești, deci nici în »Erd. Hirlap«. Socotesc, că cine ia cuvânt într'o chestie cardinală ca cea a naționalităților, se cade să o facă pe față, și că numai cei ce urmăresc scopuri ascunse își ascund numele. Provoacă deci pe adevăratul autor al aceluia articol, ca dacă ține să fie socotit om de omenie, să iasă la lumină cu numele său întreg. Cred că și Dvoastră ar trebui să insistați în această direcțiune. (Desigur! Red.)

Mă rog să publicați această declarație a mea. Cluj, 5 Sept. n. 1907. Dr. E. Dăianu.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Kerpel Izsó din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru can-**

celarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opurile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **In Arad,** strada Forray în palatul contelui Nádasy, orologierul și juvrajul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaericele.

— **Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită.** Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de buzunare de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește abriciațiuni de argint china de prima calitate. Gallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

— **Szillágyi și Diskant fabricanți de mașini din Miskolcz,** atrag atențiunea publicului asupra preselor lor de vin precum și asupra mașinelor electrice de desfăcut și sdrobit boabele mai ales asupra preselor de vin »Kossuth«, »Kincsem« și »Hegyalja« inventate și fabricate de această firmă, tot asemenea coșurile duble Rákóczi preparate pentru presele în stil mare a căror presă făcută din lemn vechi (régí világfából) e împreună cu progresul tehnicei moderne. Partea de sus a preseii e de oțel, cea de jos de lemn. Așa că mustul nu vine în contact cu ferul ci numai cu părțile de lemn și nu influențează nimic gustul și culoarea mustului. Nici comina nu trebuie tăiată, ci se poate scoate ușor în părți mai mici. La expoziția economică din 1902 din Eger și Pozson, și la cea din Oradea-mare din 1906, aceste prese au fost medailate cu medalia de aur. Firma trimite tuturor la dorință prețul curent.

— **Aduc la cunoștință, mult on. public, că am deschis birtul „888“.** Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. Un pahar 16 fileri, pahar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămânem cu stimă **Répássy Pál.**

PARTEA LITERARĂ.

Opera lui Vlahuță.

(12).

B) Proză.

1. Nuvele.

a) Cel dintăiu volum publicat de Vlahuță sunt »Nuvele«-le din 1886. Cuprinde următoarele șase bucăți: *Din durerile lumii, De-a baba oarba, Amintiri, Epraxia, Vișan, Cassian.*

Din durerile lumii: I. »Vai în cel hal de slăbiciune ajunsese bietul Radu Munteanu! Fața i se lungise, fruntea-i lărgită și uscată, începuse a avea ceva de craniu, ochii i-se holbaseră — par'că stau să-i scape din pleoape, și umerii obrăjilor îi spărgeau pielea. Nasul i-se ascuțise, gura i-se făcuse mai mare, bărbia mai lată și gâtul mai lung.« Sărac și străin în București se pregătia să treacă bacalaureatul. Se susținea dând lecții într'un pansion. Clasele primare le învășase la ei în sat. Dascălul Ghervescu a descoperit în el talent și a făcut-o pe măsă, Ilinca văduva, să-l lase, să meargă la București să urmeze liceul. Eră încvartirat la un frate al lui Ghervescu, popă. Lecțiile le învășă de cu seară, căci dimineața trebuia să meargă în piață cu părintele, s'aducă târgueli. Dela școală lipsia numai la zi întâi, când îl lua popa cu căldărușă. Vara plecă totdeauna acasă pe jos, dupăce-și stringea lucrurile într'o legătură, pe care o luă subsuoară. »Iar mama Ilinca, în toți anii la ziua aceea... sta în picioare pe prispă, neclintită, așternându-și privirea dornică și nerăbdătoare pe dunga vânăta a drumului, ce tăia în curmeziș dealul prunetului. Din când în când își puneă palma strășină ochilor și țintia arătarea nedeslușită, ce se iviă, de după muche, în albul drumului. Și se uită... Dar nu, — nu e Radu. He, când e să fie Radu, inima ei îl simte de dincolo de bătaia ochilor.« Dupăce sosește Radu, măsă »il așează frumos pe lavița așternută cu un lăvicer curat, îl privește, îl sărută și iar îl cuprinde din creștet până în tălpi în privirea ei fierbinte, duioasă, fericită — și iar îl desmeardă.« Se pun la masă,

¹ Editura Librăriei Frații Șaraga, Iași. — Volumul e dedicat domnului Grigorie G. Păucescu, avocat, om politic (1842—1897).

Cel dintăi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, syenit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**
Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyszében, Déva și Bánpatak.

»Radu mânâncă zdravăn, nu se încurcă, iar mă-sa se îngrășă privindu-l.« După ce isprăvisese clasa a șasea Radu, s'a întors acasă mai slab. Mă-sa se gândi la greutatea școlii, la năcazurile de prin străini. Dar Radu era tot mai trist, vorbea tot mai puțin și mă-sa se uita la el cu durere, îl întrebă de ce e supărat, el abia-i răspundea. Pe llinca o podidiă plânsul și plângea, de i-se di-hoca inima. Ea-l iubiă poate mai mult ca înainte, »dar el era așa de trist și de cuminte și ea se simțea așa de proastă în fața unui om atât de învățat, încât se temeă să-i vorbiască, își închisă puia că-l supără cu înfățișarea ei.« Uneori se năcăjia pe învățătura, care pune s'avilă între ea și fiu-său, »alteori perdeea din vedere, că-i e mamă, sta smirna înaintea fiu-său și-i vorbea cu smerenie.« Radu apucase un junghiu în piept. Umilinta, pe care trebuia s'o sufere din partea popii »pentru un mizerabil adăpost« îl scotea din sărite. »Popa-l avea tot ca pe-o slugă la casa lui, și anii, cari se scurseseră și clasele, prin cari băiatul trecuse, pentru sfinția sa nu însemnau nimic.« Iar preuteasa, »femeea, care lui Radu putea să-i fie mamă, își pusese ochii pe cei șaptesprezece ani ai lui, și în lipsa popii umplea capul bietului băiat cu toate fleacurile ce-i trăsniua prin minte: cum a iubit-o pe ea lumea, cum umblă și azi o mulțime să se dea în dragoste cu ea, cum i-a trimis vorbă, mai alaltăeri băcanul din colț — dar ea nu vrea. I-ar plăcea un băiat tinerel, așa ca Radu bunăoară.« Radu se uita buimac »la această nămilă de femeie ordinară și nesuferită«, cu »mănila cojite și butucănoase, cu chipul uricios, cu niște obraji mari și îmbujorați, c'o gură largă și jimbată și cu niște ochi de tătar, miutei, fără culoare, zgâiți prostește și duși în fundul capului.« Radu, când a înțeles de ce e vorba, s'a hotărât, să plece dela popa. Și-a găsit meditațiile niște copii lenesi idioți și obraznici, cari îi scoteau sufletul.« Dar când să plece dela popa, acesta, pentru care până atunci Radu îi fusese o pacoste pe cap, după cum îi plăcea s'o spună de multe ori, acum își arată »răutatea și mojiția în toată murdara ei goliciune«. Li zise: »Apoi stai, băete, că nu merge treaba așa... Ce fel de vorbă-i asta? Te țin în casă atâția ani și te hrănesc de pomană, și când îți abate... hop, îți iai catrafusele și o ștergi. Ce, așa scrie la cărțile voastre? Potolește-te băete că avem socoteli amândoi... Da... Ce crezi? Avem de furcă!« Și i-a oprit popa legătura cu toate cărțile și cu ce mai avea de acasă. Radu a plecat cu ce avea pe el și pela popa n'a mai dat. Dintre colegii unii-l ajutau, alții-l batjocureau, văzându-l cu coatele rupte. »Și toate umilințele, pe cari le primia c'un zimbet sillit și duros isbiau greu și adânc, ca niște tășuri de topor, în această natură blajină, de-o mândrie stăpânită și îngăduitoare, care-și închidea durerile și și-le striviă în ascuns, c'o putere neobicinuită la vârsta aceea.« »Cătia mult, arareori s'amesteca în larma și jocurile școlariilor. Observa totul, cugeta mult și vorbea puțin.« Era băiat deștept, ambiția de premiant-întăiu îi era mare. În clasa a cincina l-a întrecut unul, în a șasea trei, dar n'a încetat niciodată de-a fi școlar bun. Fusese copil robust, dar în clasa a cincina iarna după o mică petrecere a copiilor, dela care Radu n'a putut lipsi, întorcându-se acasă după mezul nopții a găsit ușa încuiată. A bătut încetșor, dar nedeschizându-i nime, s'a ghemuit pe prispă și a adormit. De atunci a rămas pătimaș. Vara a avut friguri. La despărțirea de mă-sa era mai trist și mai slab. După două săptămâni îi dă de veste mă-sii, că a intrat în școala statului ca bursier și că nu-i mai cere nimic lui Dumnezeu, decât să o știe pe mă-sa sănătoasă, ca să o poată face fericită într-o zi. În urma acestei știri mama llinca era într'al 9-lea ceriu: »Radu își va isprăvi învățătura, va ieși în lume și va fi om cu vază și cu cătare printre ai săi. Va avea slujbă mare, va fi în rând cu boierii și în cinstea tuturor. Iar ea va desface casa cu tot cuprinsul ei, va vinde cele unsprezece pogoane de pământ și se va duce lângă fecioru-so, la București. Acolo va trăi fericită, ca 'n sinul lui Avram. Își va îngriji copilul și-l va păzi ca ochii din cap. Și nu se va arăta lumii, că este mama lui, ci va spune la toți, că e acolo o babă săracă și bună, care l-a ținut în brațe de mititel, l-a legănat, i-a spus povești și i-a descântat de diochi și stă și ea, ca să și închidă ochii la casa stăpânului, c'asa a lăsat Dumnezeu. Și câte mame bogate, cucoane mari și cu fete frumoase n'ar vrea de ginere pe Radu al ei!«

II. Radu își alesese de prietin pe Gheorghe

Vorincea, »băiat liniștit, un cap sănătos, ș'o inimă bună, care nu se ținea cu dinții de coroană, dar care mânca zece premianți cu pătrunderea și cunoștințele lui.« Vorincea nu era tocmai sărac. Totdeauna puteai găsi la el 10—20 de lei. În toate Duminicile mânâncă la prietenul lui și iarna de două ori pe lună cercetează teatrul. Într-o zi Radu se simte de tot slăbit, nu se poate ținea pe picioare nu poate învăța, nu mai are poftă de mâncare. Se duse să se culce. »Spinarea-i era 'nghețată. Ca niște vârfuri de ace, îi furnicau prin coaste, fioruri dese, reci și ascuțite, îl săgetau prin tot trupul, pieptul și brațele i-se zbăteau într-o tremurare nervoasă; ca un burghiu de foc simțea, că-l sfredelește 'n tâmplă și sgârcit de cărceii de prin toate încheeturile, se ghemui sub plapomă, cu pumnii și cu ghenunchii la gură.« Pe urmă asudă, de i se făcuse cămașa leoarcă. Nu putea dormi. Își aduce aminte de mă sa și se gândia »la ce ar fi putut să fie«. Ar fi terminat studiile, s'ar fi căpătuit și ar fi fost atât de fericit cu mă-sa. Îl chinuă purtarea camarazilor față de el și-l sfășia soartea mamei sale, care-și clădiă atâtea iluzii pe viitorul fiului ei. O vedeă slabă și îmbătrânită de chinuri, plângându-i la căpătâi, și simțea lacrimile sfinteii lui mame cum picură și-i cad pe inimă ca niște cărbuni aprinși, ce sfârâiau, arzându-l. Îl frământau șiruri de gânduri și nu putea adormi. A doua zi n'a simțit când s'au sculat băeții și pedagogului i-a fost milă să-l deștepte, fiindcă-l știa »băiat bun«. De altcun se întâmplă pentru întâia oară: lui Radu să nu se scoale de vreme, și pedagogului să-i fie milă. A avut un vis ciudat: »... într-o odaie pe un pat era întins un prosop curat și pareă, că acopere ceva. El se spălase și tocmai căută să se ștergă. Rădică prosopul și dedesupt i se arată ceva înfiorător: două picioare tăiate de pe la ghenunchi și încățate cu niște bușmahii noi, pe care-i cunoștea. Cineva i spuse, că sunt picioarele mă-sii. El tre-ări de spaimă și începu să plângă. În momentul acesta îl deșteptă Gheorghe Vorincea, prietenul său cel bun, care se interesă de el, ca de un frate. Pe la sfârșitul anului Radu înfruntă pe un camarad lenes, care nu era mulțumit cu clasificarea profesorului, și acesta »c'o răutate veninoasă și bestială« i zice: »Dă-te mai încolo, ofticosule, — ce-mi suflă 'n gură?« Aceste cuvinte auzite fără de veste îl atinseră grozav pe Radu. »Nu mai vedeă nimic înaintea ochilor, îi vijiau urechile, ca lângă scocul unei mori«. Cuvântul ofticos »pe care el și-l zicea de mii de ori în gând, i se pareă acum, când și-l auzia din gura altuia, ca cea mai teribilă și mai neîndoelnică hotărâre a peirei lui«. Nu mai era glasul unui școlar obraznic, »pentru el era glasul batjocuritor al lumii întregi și cuvântul crud și decisiv al tuturor doctorilor, care-i striga mereu, neîntrerupt: — *Da ești un ofticos și ai să mori mâne-poimâne.*«

III. Ascultă de prietenul Gheorghe și după terminarea liceului merge la ei, în Găiceni, ținutul Teleorman, să prepare bacalaureatul. Mama și cele două surori ale lui Gheorghe îl au drag pe Radu, ca pe copilul și fratele lor, dar el tot trist și abătut era. Mama lui Gheorghe, »cucoana Catina era o femeie bună, harnică și cumpănită la minte. Avea o figură simpatică, un zimbet blajin și niște ochi mari și duioși, cari te desmerdau când te priviau — și era de o fire liniștită și veselă«. Fata mai mare Lina, era »cuminte și serioasă. Avea 18 ani. Era înaltă, palidă și cam trasă la față, sprâncenată, cu ochii căprui și plini de înțelepciune«. Margareta era »sprintară, șagalnică și neastâmpărată. Avea 17 ani. Era plină și rumenă la față, cu ochii negri, ce-i sclipeau în cap umezi, șireți și iscoditori«. Tatăl lui Gheorghe murise. Radu era de tot stângaciu la masă, ceea ce îl năcăjia nespuse de mult. Familia însă îl avea drag. Toți îl dragosteau și cereau să-l facă cu voie. Gheorghe îi poruncia, netezându-i părul: »mamei să-i zici *mamă* și fetelor să le zici *tu* și pe nume ca la surorile tale. M'ai auzit?« Radu se schimbă în scurtă vreme. Se făcu vorbăreț, expansiv, copilăros și nebunatic. Toată ziua alerga cu Gheorghe și cu fetele prin grădină, ori în luncă și se jucau de-a ascunsele prin tufiș. Sara cântă din gură, recită poezii, spunea anecdote, făcea ca actorii, muriă ca Rossi și ca Salvini... iar mama lui Gheorghe, »uitându-se cu drag la el și ascultându-l cu nesăț, simțea într'adevăr o adâncă părere de rău, că Radu nu o copilul ei«. Margareta, dă de un caet cu poezii al lui Radu. Acesta se supără, dar fata: »Ba să mă

ierți, că nu ți-a umblat nimeni la lucrurile *dumitale*, și l'a găsit ieri slujnica sub perină și mi l'a adus mie. Și să faci bunătate să nu te uiți urit la mine, și să mă rogi frumos, dacă vrei să ți-l dau«. Dar Radu tot avu țaria și făcu pe mâniatul până sara. L-au împăcat, apoi și Radu le cetii la toți din caet un început de poezie încă terminată, al cărei subiect l'a luat dintr'o nuvelă poloneză intitulată *Ilau*, adevăcă tinăr iscusit în învățăturile talmudului, după ce mai întâi le explicase pe larg felul cum va avea să prelucra subiectul. Rab-Benaia își sfătuește copilul:

Sabathai, nu căuta
Ascunsa lumii deslegare,
Pe-ală urea de legea ta,
Că-i vină fără de iertare.

Ci-ți pleacă ochii pe Talmud,
Ilau, cu — adâncă 'nvățătura, —
Cu glas de tunet, să-l aud
Pe Iehova, prin a ta gură.

Vorbind și calea arătând
Copiilor lui Israel.
Intoarce-ți turburatul gând
Și toată inima spre El!

După ce găta Radu cu cele 23 strofe, toți îl laudară. »Mama îl sărută, năbușindu-și un suspin«, de ce n'are și copilul ei talentul lui Radu, iar Margareta îl priviă visătoare, cu ochii ferbinți și umezi de fericire.«

»*Ce ochi frumoși aveă Margareta în sara aceea!*« Se apropia timpul examenului. George învăța pe afară. Radu sta în odaie. Își puneă o carte la îndemână, se lungia pe pat și cugetă. Cine n'a simțit oare, la vârsta lui Radu, nespuse fericire de a visa deștept ceasuri întregi, în dulcea și ticnita-i singurătate! Cercă câte odată să citiască, dar mintea-i sbură pe aiurea, ochii îi scăpau de pe rânduri și cartea îi cădea din mână: »Ce ochi frumoși aveă Margareta în sara aceea!« Radu se făcu iar trist și nevorbitor. Cucoana Catina îl ocără; George se obicinuse cu toanele prietenului său, nu-l mai cicălia; Margareta zicea, că-i e frică să-i mai vorbească; Lina-i înțelesese dragostea, »și priviă lucrul acesta cu liniștea și bunătatea ei firească, fără nici un scrupul de soră mai mare«. Dar și pe Margareta o mistuia ceva ascuns, copila vorbăreță și nebunatică de totdeauna, deveni gânditoare, tăcută și spăsită ca o minorosiță. Toată ziua tânjia. »Sara se culca, fără a zice o vorbă«, se desbracă în pripă, se vâra sub plapomă și-și întorcea fața la părete; își închidea ochii, ca să vază mai clar icoana lui Radu, căci îl iubiă cu tot focul și nebulia vârstei sale crude »și a dragostei dintâi. Mai era o săptămână până la examen. Într-o zi frumoasă de August »grijnica mamă pregătia rufele *băeților*, iară tineretul casei o luase domol spre pădure. Radu pășia alături cu Margareta. George cu Lina ceva mai înainte. »Soarele se furișă la ei printre crengile copacilor«. Nu-i așa, Radule, c'are să-ți fie dor de Găiceni, când vei fi la București?... Ori nici n'ai să-ți mai aduci aminte de noi... De ce zici așa, Margareto? »N'au putut să-și mai spună cuvânt«. Amândoi plini de aceeaș durere... urcau alături, cu pas lenes, când auziră dinaintea lor glasul vesel al lui George: Ai obosit Radule de tot. Ia-l în cărcă Margareto, că dă sufletul din el!« Il rugă să facă o poezie de patru versuri pentru *strămoșul stejar*. Dar Radu nu neagă. George îi dă pace și începe să scrie el: »Ai să vezi, năbădăosule, acuși, cum am să-ți fac muza să crăpe de năcaz... S'avă Domnului, știm și noi să facem stihuri, când e vorba la adevăcă...« Peste câteva minute George cetii:

Cât de frumos și sfânt mi-apari
Când vine să mă fure
Povestea blânzilor stejari,
Și dorul de pădure!

Ce lucru trist copac iubit
Că nu știi să citești.
De câte ori n'aș fi dorit,
Să-ți scriu din București.

Poșta Redacției.

Abonent, Oravița. Am dat raport despre sfîntirea steagului.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Recomandă
băcănă sa bine asortată
cu tot felul de mărfuri și anume:
● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Prima Societate de Credit Funciar Român
din București.

Publicațiune.

3

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 21 Septembrie a. c. 1907, urmează a se ține licitație la sediul acestui Societăți str. Colței nr. 27, București, pentru arendarea moșie Căiuți (partea agricolă) din comuna Căiuți, județul Bacău, în întindere aproximativă ca de 1200 hectare, arătură, fânețe, pășune și vii, exclusiv fâneța din pădure.

Termenul arendării este de 5 ani cu începere de la 23 Aprilie 1908.

Garanția cerută la licitație este de 2000 lei în scrisuri funciare rurale.

Condițiunile speciale pentru arendarea acestei moșii se pot vedea la sediul Societății în orice zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuiesc făcute pe formulare date de Societate, la care se găsește alăturată condițiunile speciale de arendare.

Arendarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de administrație.

Direcțiunea.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistoire, sgârciuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu încheietoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“, contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fil. cu porto. Bani se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

Iângă Isvorul mineral de apă aeră Rohits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apotheci: în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Se află în deposit și la L. Vértés, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamal meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzamal pregătit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzut cu breveta „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsese cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț strigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Un candidat de avocat

cu praxă bună,

află aplicare din 15 Septembrie a. c. în cancelaria avocatului

Dr. Joan Papp, Brád.

Doritorii să se adreseze direct.

603/1907 végrhó szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1907. évi 8959. sz. végzése következtében dr. Ispravnik Szever aradi ügyvéd által képviselt Toma Mitruné javára, Toma Tógyer ellen ingatlan birt. s jár. erejéig 1907. évi június hó 27 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 900 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, sertések nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbíróság 1906. évi V-339/2 számú végzése folytán 125 K elvont haszon és eddig összesen 529 K 31 f-ben bírólágg már megállapított költségek erejéig Barakonyban, adós lakásán leendő megtartására

1907. évi szeptember hó 16. napjának délelőtti 11 órája

határidőül kitűzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenőn, 1907. évi szeptember hó 1. napján.

Nagy Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST
numai IV.,
Szervita-tér
5, félem.

demulteorí decorat,
cel mai vechi și mai plăcut

atelier
de
corsete

în care se confecționează corsete reform nevătmător sănătății, în față drept, stomacul îl lasă liber, toașa și susținătoare de piept, stringătoarea de foale și de șolduri, susținătoare de spate, precum și corsete ortopedice după moda irecentă și solide pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru luarea măsurii așa în loc ca și în provincie se trimit gratuit cu porto franco.

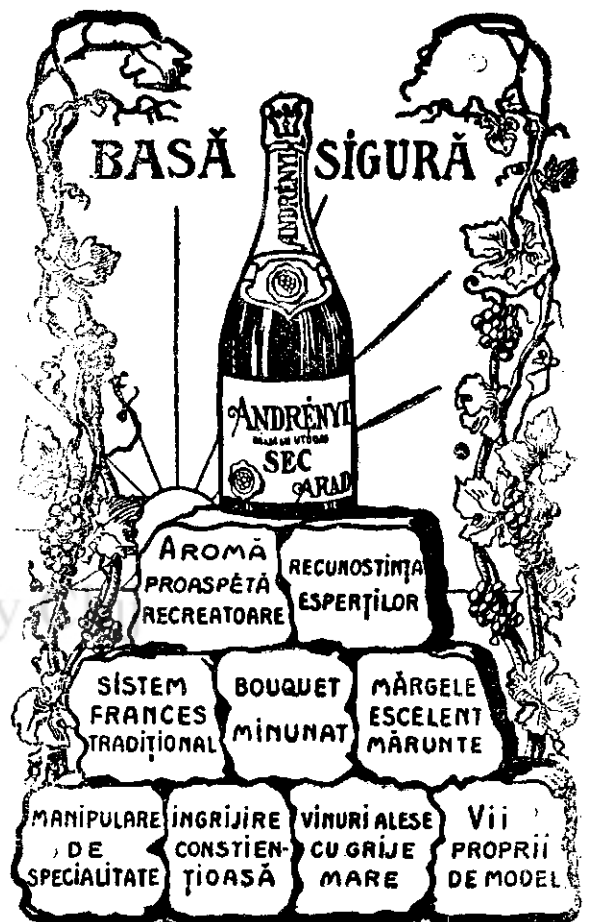
Cancelaria arhitectului

I. NIGA

se află

în strada Luther Márton Nr. 2.

(casa deput. dr. I. Suci) etag. II.

Sa fondat în anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui SILBERMANN J.

măestru de cojoace și căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundanț ajustat și tot felul de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pă-nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii mai departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, farbuite de Lipsca, precum și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provincie.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —
desfacere în mic și mare. — Comandele din provincie se execută prompt și repede.

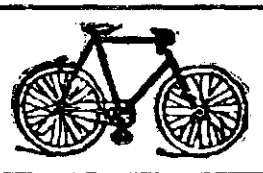
Dela mine se pot procura
mașini de cusut, economice și biciclete

cu prețurile cele mai reduse și

pe lângă solvire în rate.

Atelier reparator mechanic. Reparări se efectuează grabnic și punctual și în provincie.

Falk Imre,
Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 30.
Széchenyi-tér 39.

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune articole de porțelan stielă.
LĂMPI
RAME,
argintărie-china și alpaca
obiecte de lux și tacâmuri.
Jucării de copii. Păpuși.
TRUSOURI DE MIRESE.
Cel mai bun isvor pentru obiecte de ocazie și cadouri.
Rame din cele mai frumoase, se pregătesc repede și punctual.
Serviciu prompt și cu atenție!

DÓSA FARKAS
fabricant de biliard în Cluj,
Kolozsvár, Mátyás király-tér nr. 3.

Deposit de biliard gata. Pregătesc mese de biliard și le reparaz atât în oraș cât și în provincie, imediat. Țin în depozit bastoane de biliard (daco) ghiulele de biliard de bansolin și fildeș, (os de elefant), apoi: cretă, piele de biliard, lipici și ori-ce alte lucruri trebuincioase.
Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru cafenele, cofetării și locuințe.

Tejnor János
Timișoara-Fabric, str. Andrassy 18.

P. T.
După 25 ani de activitate la firma Karl Koch, im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am stabilit însumi sub firma susnumită.
Recomand numai fabricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efeptuește prin oameni experți. Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efeptuesc garanție de oameni experți.
TEJNOR JÁNOS,
instrumentar chirurgic,
cuțitar și convacar absolvent.

Farmacia „MARIA AJUTATOARE“
a lui **RUDOLF IANER**
Temesvár-Gyárvaros, Fötér 70.

Discretă și zilnică expediție cu posta. ☒ Telefon 476.

„IANER“

Cremă neunsuroasă. Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, hubele pricinuite de infierbințeli, sgrăbunțele și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.
1 tegulă . . . 1 coroană.

„laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la balu. saloane și de zilnic folos, carea acopere rețurile și e cu totul nestricăcioasă. ♦♦♦♦♦ In culorile: roză, albă și cremă cutie . . . 1 coroană.
„laner“ săpun. 1 bucată 60 bani. ♦♦♦♦♦
„laner“ pastă de dinți. 1 doză, 1 coroană.
„laner“ apă de gură. Bună pentru dinți scorburoși și gingiei buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă, cor. 1'40; jum. sticlă, 70 bani.
„laner“ esență de păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 bani.
„laner“ pomadă. pentru creșterea părului. 1 tegulă 4 coroane. ♦♦♦♦♦
„laner“ vâpseală de păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comande să se înoteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet ori băl). Un carton 4 coroane.
„laner“ apă blondină. Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl. aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroane

Fluidul pentru reumatism și gicht, al doctorului Hoffmann.
Medicament fotositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumel, dureri de nervi, levralgiei, reume durerii de muschi, exudate ischias, scrintirea membrilor, întepentrea muschilor, coardelor, schilăviri și a durerilor din crucea spinării. 1 sticlă, 80 bani

Lusa. Bomboanele lui Dr. Oppolzer. Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirat, contra tusei și rădății la gât, a catarului de plămâni, a greii respirații. 1 cutie 80 b
Pilulele curățitoare de sînge ale lui Dr. James. Pilulele acestea curătesc sîngele, iritează activitatea intestinilor și ajută lucrarea scaunului, depărtează toate sucurile reie, fierrea stricată și rămășițele rămase dela alte boale. 1 cutie 80 bani
Balsam Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și singele îngreuiat, depărtează a crava, flema și furea superfluă și prin aceasta produce o miștură proaspătă, prin urmare aduce și miștură rânzei (stomacului) în mișcare nouă și poftă la mîncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vînturile, sporiește activitatea intestinilor, delatură ridicarea din stomach, amarăciunea, greata, dureria de cap și ameteale. 1 sticlă, 80 de bani
Unsoare de rîie, — a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rîie, ci și la tot felul de creșcenții de ale pielii. 1 tegulă, 1 coroană

Preservativ pentru galite. Mijloc probat contra epidemiiilor găinilor, gășelor, rațelor, cureilor, etc.
Prețul unui pachet: 1 cor. 40 bani.
Blister (unsoare roșie englezescă) contra înflăcărilor cronice dela incheieturi, a căru 4 moarte și a dîormităților de picioare și tot soiul de boale de oase. 1 teg. mică 1 cor., 1 mare 2 cor.
Unscare de umflături. Cu adevărat uimitor foto sitoare la cucuie de gozoala apei, rane de scrintiuri, aprinderea pielicii, de oase, etc. 1 tegulă 1 cor.

Prav de cai. contra tusei, ofteiei și sgrăbunțelor, mai departe contra catarului, lipsei de apetit, etc. 1 pachet 80 bani
Prav elveț vite. contra tusei, relei mistuirii, lipsei de apetit, pentru curățirea singelui, și la vaci pentru îmbunătățirea lapteului. 1 pac. 80 bani
Prav de rîie. Contra rîiei și diferitelor boale ale nimalelor de casă. 1 pachet, 60 bani.
Balsam de rane. Pentru rane și fistule rău gra nulate, invecitate și alte diferite rani. ♦♦♦♦♦
Prav de porci Recomandabil — la lipsă de apetit, provocată de reza mîncării, mai departe contra tusei și a vierșilor lăuntrici precum și pentru curățirea sîngelui. 1 pachet, 80 de bani.

Farmacia „Maria Ajutătoare“ a lui R. Ianer, Temesvár-Gyárvaros Fötér 70.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se liferează numai de către firma **Bernhardt Rezső utóda** Brassó, Fekete-utca 33. sz.
Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinari.

Primul fabricant de instrumente și mașini de vințerie din Ungaria de Sud

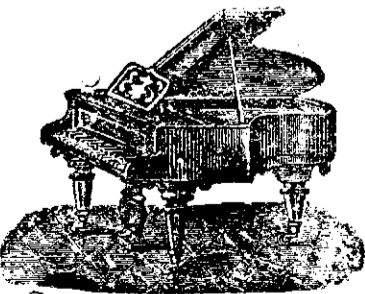

Bory Béla, Szabadka
Árpád-u. 158.
Telefon 390. — Telefon 390.

Primesc comande de tot felul pentru zidărit, lucrări de artă și mașinarie, aranjare de apaducte și sonerie cu electricitate și repararea acestora, mai departe pregătesc mașini de vinărit amintite ca: pompe de vin, scule de bere, instrumente pentru punerea dopului, stupoșuri, PRESSE DE VIN, ZDROBITOARE DE STRUGURI, etc. și repar aceste stând bun pentru reparație. — Pregătesc apoi tot felul de țesături de sârmă la cuște de găini, la grădini zoologice, la îngrăditiuri de vii.
Cu prețurile cele mai moderate transportez mașini de țesut sârmă, cuptoare maces automate și mașini după cele mai noi sisteme.
Ținta mea principală e să câștig încrederea comandatorilor, clienților mei și pentru viitor.
Servesc bucuros cu un plan de buget, cu preț-curent.

KOMÁROMI N. UTÓDA
Risko Alajos
Debreczen, Hunyadi-tér 11.

In marele magazin de pianе și instrumente muzicale ține tot felul de pianе de calitate cea mai bună, cimbele și tot felul de instrumente cu coarde și de alamă, precum și tot felul de părți din cari se compun instrumentele, coarde veritabile de Roma.
Se angajează să acordeze tot felul de pianе și să le repare, așa în loc ca și în provincie, cu cea mai mare pricepere specială.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă și iluminare ^{presum} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Mașini ^{pen-tru} stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucrării precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în materie și e ușor de manut de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu total trimitem de bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%. Pentru fiecare bucătă 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea rachii, cu aparat de recorie după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum.

La comandă trimitem câșdări pentru licitare sau de orice fel. Lucrările de aramă le efectuim iute și punctual. La comande ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnuri și măsuri.

Szijjártó Testvérek, arāmari

depou pentru fabricare și reparaturi de stropitoare în Kecskemét.

Numai articole bune

se pot căpata la

HEGEDŰS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, fotbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

Cea mai bună

Harmonică

— din lume —

să poată căpata cu prețurile cele mai eftine în depositul de muzicallii ungurești a lui

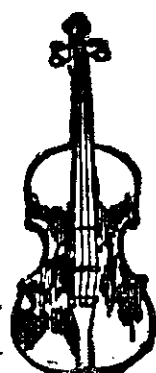
REMÉNYI MIHÁLY

Budapest, Király-utca 58. Tr.

Mare magazin de violine, cimbalme, instru-

mente de suflat din lemn și aramă, harmonii și forte-
— plane. —

Reparări și renovări se execută de maeștrii specialiști repede și cu preț moderet.

Inezestrarea orchestrelor muzicale cu instrumente pe lângă cele mai eftine prețuri de fabrică.

Dobe pentru sate și cornuri de suflat.

Pentru fiecare instrument muzical să se ceară catalog separat.

Export în mic și mare în toate părțile lumii.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 flori.

ARGINTURI DE ALPACOA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndepărdere de sticlărie (Hotelul „Pannónia”).

EGYEDŰLI SÓSBORSZESZ, MELY JÓTEKONY CZELET IS SZOLGÁ

A LEGJOBB SÓSBORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

LEGJOBB HAZI SZER

FÁBIÁN LAJOSNÁL GYULÁN

VÉDJEJOYZETT CZIMKE

FÁBIÁN-FÉLSZANATORIUM SÓSBORSZESZ

30 filléres, 1 koronás és 2 koronás üvegeikben

Megrendelhető: FÁBIÁN LAJOSNÁL GYULÁN

5% A „JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVÁRA

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoai de recunoștință adevăresc, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri porvenite din răceală

unicul medicament mântuitor și de dureri atinăteri este

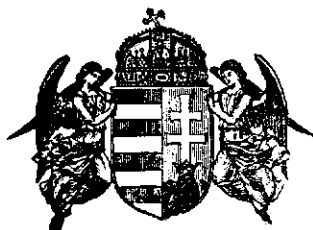
Spirtul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la Fábian Lajos, Gyula (cottul Békés) in comande de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.

Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

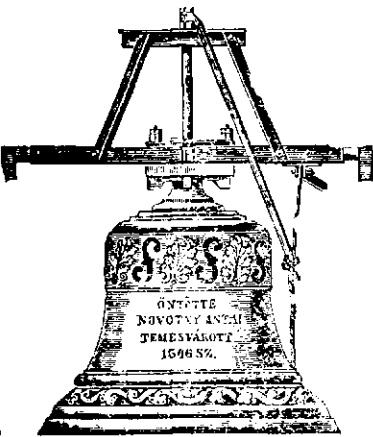
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuraturile ilustrate gratis.

Inștințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că în locuința mea din strada Bercsényi, nr. 8 Arad efectuează tot felul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

Insemnez că în urma praxei mele continue de 32 ani, mă nizuiesc ca în totdeauna să câștig îndestulirea onoratului public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei societăți și tot felul de zidărie o efectuează cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măestru zidar.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

BÁCS-TOPOLYA

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rînduri.

Fabricație ungurească!

Pofțiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor.

HAINE pentru copii
Albituri pentru dame!
ȘORTURI!
Blouse
en gros Export en detail.

FRANK & BERG, Versecz.

„La Fortuna“. Andrassy-ut (Casa proprie). „La Fortuna“.

Cea mai mare casă de comerț de șorturi în Ungaria de sud!

Cea mai ieftină casă de comerț!

Oferă pe lângă magazinele colosale un mare asortiment pentru ales de articole solide și bine lucrate ca:

Șorturi, Albituri de Dame, Juponi de Cloth, Luster și Flanel.

Pe lângă prețurile de fabrică ultimilor și recunoscut de moderate.

Șorturi de bătăși din pânză și Coper.

Șorturi de copii mai mici din tot soiul de stofă cum:

Coper, Creton, Cloth, Luster, Batist și Zephir.

Șorturi de fetițe, Facon „Reform Fortuna“, Forma apărută cu marcă.

În prelucrare elegantă și eminent cusute.

Șorturi de dame în 130 de Facon-e dela 44 bani până la 1.30 Cor.

Șorturi de casă în două părți late și frumoasă cusute cu fir de 68-80 bani.

Șorturi „Cloth“ cu Volant și fir de 60 bani.

Șorturi de damă „Cloth“ în prelucrare cea mai elegantă cu peste 100 de Facon-e cu asortiment foarte mare și mereu variat de 60 bani până în 2.80 cor.

Șorturi de batist albe, foarte drăguțe cu broderii, colțuri și croșetării, de 50 bani până la 1.20 cor.

Șorturi de Helveția de Batist, albe, toate pline de croșetării, o prelucrare admirabilă, foarte durabile, de 1.20-2.80.

Șorturi de dame »Reform« în prelucrare elegantă, foarte bună din Coper foarte bun și cu culoare veritabilă. 1.80-2.80 cor

Juponi de Cloth în asortiment mare și mereu variat cu ajour și volante croșetate dela 2.80 cor. în sus.

Jachetele noastre de desupt Chloth și Șortele se bucură de o mare, durabilă popularitate în public din care cauză am fost nevoiți a mări încă odată această divizie de mărfuri.

Revanzătorii primesc la dorință mostre.

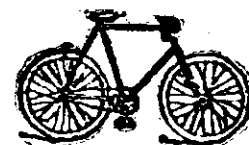
Dacă nu se potrivește ceva, se poate trimite înapoi.

Primiți zilnic multe comenzi ulterioare și scrisori de recunoștință

Principiul nostru este: Numai marfă nouă, solidă, facon eminent, material bun preț fix cu »Fortuna«.

**Fempel E.
Pancsova.**

Espediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e.: garnituri de îmblățit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

În atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă 14 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și aceea voi ajusta conform tuturor recerînțelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă 14 cr.

Telefon nr. 878.

Telefon nr. 878.

INTREPRINDERE ROMANEASCĂ.**FRĂȚII BURZA**fost firma **Hartmann Samu**
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR Nr. 1.

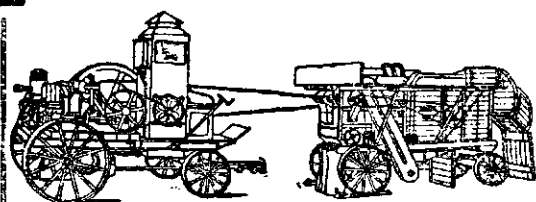
Avem onoare a aduce la cunoștința P. T. public, ca preluând prăvălia de fer și coloniale ce a susținut în Arad de mai multe decenii sub firma **HARTMANN SAMU**, o conducem ca firmă înprotocolată sub titlul

FRĂȚII BURZA

care ne-am străduit pe baza cunoștințelor câștigate de nou a o aranja cu toate necesitățile timpului prezent, unde se află mare deposit de fer, instrumente, ferării, cuptoare, fântâni, pompe, vase de fer, mai de parte mare deposit de mașini economice, pluguri, graji, — mare asortiment de puști și recușite de vânătorie, cât și prav de pușcă etc.

În urma legăturilor noastre, suntem în plăcuta poziție de a satisface tuturor comenzilor ce aparțin acestei branșe, drept ce rugăm sprijinul prea onoratului public, semnând

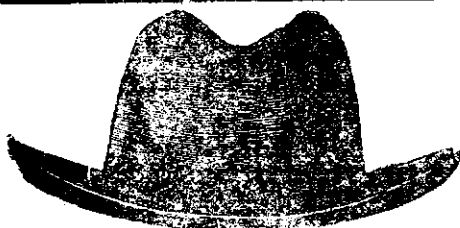
cu toată stima:
Frății Burza.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinilor și de lăcătușerie, provăzută cu putere electrică.
Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră; astfel de exemplu: **Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod.** Preătim apoi și reparăm și provedim din nou: **tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc.** Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe îmbunătățirea mașinilor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă **SCHMIDT FRIGYES**, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini alui **Wörner J. és Társa** din Bpesta.

Pălării tari englezești
calitatea cea mai bună!

Pălării italiene (Borsalino)
noi, fabricație celebră!

Privind vitrinele mele se poate convinge ori cine despre noutățile mele și prețurile ieftine.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

Sculptor român.

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și învățători, precum și întreg On. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în orice vreme cu orice fel de lucru de sculptură și măsurit pentru bisericile noastre creștinești etc. d. e.:

Iconostase (Temple), Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Uși, Răpizi, Cadre etc.

în orice stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc **PLANURI** după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de primă calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atragând atențiunea On. public asupra împrejurării, că chiar bunăcuviința ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestri români să se înfrumusețeze!

Rog bunăvoința în special a On. oficii și comitete parohiale.

Cu tot respectul semnez:

I. Iuliu Bostoc,
sculptor în Berliște, poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școala de sculptură.

Medalie de aur pentru lucrări de artă.

Atelier propriu de ornamentație artistică

AVIZ! Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de **casse de fier și oțel**

priv. ces. și reg. a dlui **G. Öszy**, îmi iau voe a aduce la cunoștința prea on. public, că în fabrica mea se eșecută tot felul de

CASSE și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se eșecută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contra focului și spargerei pentru care dau deplină garanție.

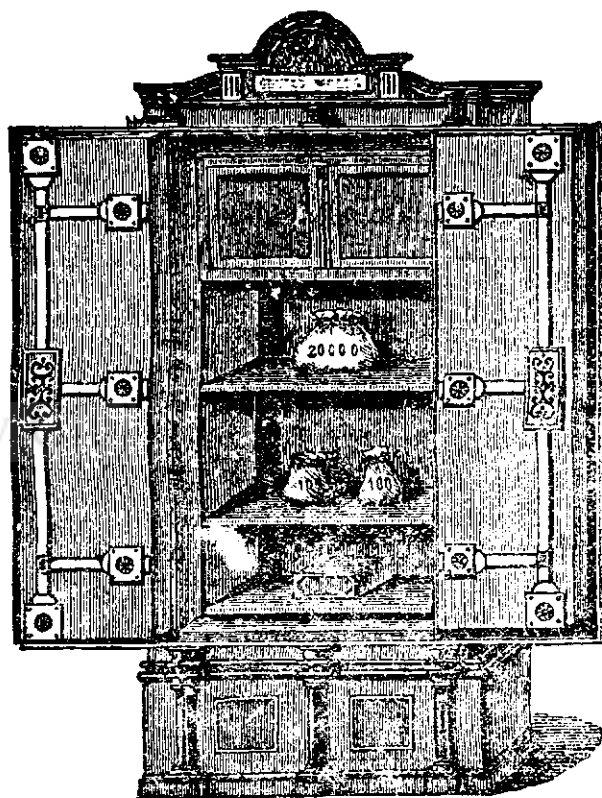
Atrag atențiunea onor. public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab și prin urmare fără valoare.

Rugând pe prea on. public pentru binevoitorul sprijin, semnez
cu distinsă stimă:

E. Purece
fabricant de casse

SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr. 9.

■ Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco. ■

FONDAT ÎN 1860.

MÜNZ I. ARAD

Nrul telef. de stat 213.

Prăvălie de pălării de prima calitate, albituri și lucruri de modă pentru domni.

PĂLĂRII DE TOAMNĂ RECOMANDABILE:

Pălării de catifea (velour) fasonul cel mai frumos și colori frumoase.
Pălării de loden (resistente furtunei) exclusiv fabricații de prima calitate, în colorile mai frumoase.

Pălării tari englezești
calitatea cea mai bună!

Pălării italiene (Borsalino)

noi, fabricație celebră!

Se pot procura la mine în prețuri de concurență:

Albituri * * * Ciorapi * * * Batiste.

Cravatele cele mai cu gust și mai alese noutate.

Mărfuri recunoscute de cea mai bună calitate.

Inchiriere de hotel și ospătărie

Incunoscutez onoratul public din loc și jur că am închiriat

hotelul și ospătăria

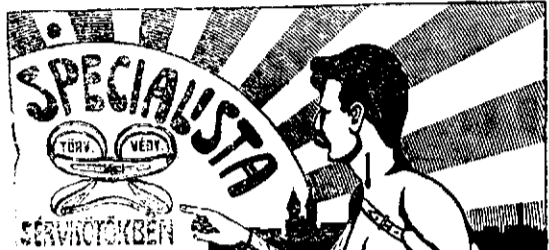
„PROKOPECZ“

de lângă gară,

pe care o conduc mai departe. Deoarece năzuința mea e ca onorații mei oaspeți să fie totdeauna mulțumiți, cer sprijinul și părținirea tuturor.

Horváth Sándor

hotelier și ospătar.

Pentru cei ce pățimesc de surprătură

Cea mai nouă invențiune de bandăglu ces. și reg. brevetat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surprătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cel mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțâ de 5 ani, pe lângă controlul medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătose pe lângă prețurile cele mai efice, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.
Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufăr de dureri de oasă, încheturi, tuberculoză, boală englezească, reumatism și gârbovire.

Lepători pentru păntecu și elorapi de cauciuc pentru cărcei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.
Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

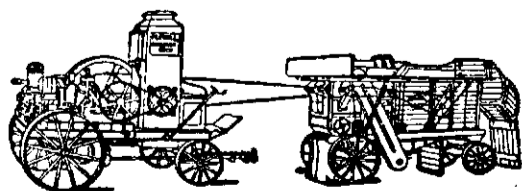
(În palatul claustrului ordinului monahal „Szervita“).
Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u 14. — întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

Numai adevăratele

motoare și locomobile „PLEWA“

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumțiunea pe oră 2—3 fleri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminară gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
Budapest, V., Lipót-körút nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de seamă la adresă și s'o păstrați.

A V I S !

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericești că în atelierul meu

fac haine bisericești haine pentru preoți,

odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt

cu stimă:

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiata.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fl.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fl.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fl.

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la Tö-ök József, apotecar, Budapest, Király utca.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorilor).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Pentru bărbați și femei

în caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adevărit deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se și o broșură privitoare la folosire. Cu mandat poștal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

Farmacia „Magyar Király“

Budapest, V., Marokkói-utca 2. Tr.

Înștiințare!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în St. Aulich Lajos Nr. 16.

recomand totodată tot felul de preparate din carne proaspătă de porc și rog pe on. public să mă părtinească.

Cu distinsă stimă:

George Simandan
măcelar.

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gîngășă să se prezente odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât adînc de ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea pe care ajunși la vindecarea răului, ceea ce flecare o poate face acasă fără de a-și împedeca ocupațiunile. Dacă cineva și poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu neamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslădirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune mare de răsun. După încheierea curei, au la esce scrisorile se ard pere espresă se retrimit.

Un astfel de lecuritor și curățător e institutul special al drului Palóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințositate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslășiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sîngele bolnav, nervii ise întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinur.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sîu proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate boalele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului lui, poala albă, boale de sînge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secrete femești. Pentru femei e sala de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă totuși dr. Palóc (dela 1 ore în. a până la ameză).

Adresa: Dr. Palóc medic de spital, specialist
Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaliuri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpad-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După corință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștală.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăoasă alifă pentru înfrumșetare, întrebuițându-se atât ziua cât și sara. Delătură toffelul de pete, precum: pistrii, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătură și precuigiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată. SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

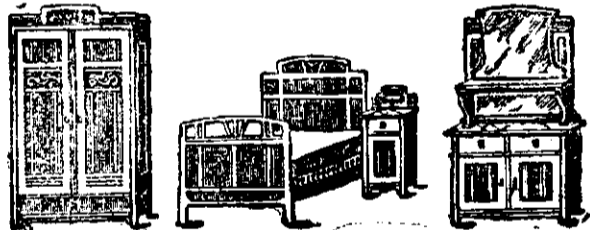
PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare înafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delătură încrețiturii și redă o față tinăra.

Prețuri:
Crema Lotus Cor. 1.—
Sapunul 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănița de pălării pentru doamne:

A „Párisi nőház“,
S Z E G E D, Iskola-ut 13 sz.

Comande din provincie pe lângă rambursă.
Vânzătorilor prețuri scăzute.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătitibil în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár
Gyárvaros, 3 király-a. 6.

Oravicza
F3-utca.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângăiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mulțumire; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsă, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach,

de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul Spirit de gheață a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

A tkár Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat spiritul de gheață.

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Francoze și Engleze.

Mare târș de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la moment.

Vânzare de VIN

în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	— cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	— " 64 "
Rizling alb	— " 80 "
Schiller (roșu)	— " 56 "
Vin roșu vechiu	1 " — "
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1 " 60 "
Pelin sârbesc, veritabil	1 " 20 "

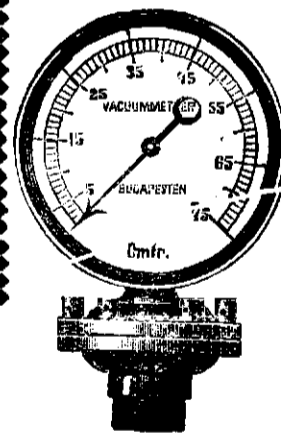
Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7/e.

Pártos Fivérek

mechanic de cumpene și mäsuri atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește mäsuri atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, mäsuratoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Mäsuri elastice, invelatoare, termometre

Primesc reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincie se efectuează punctual și prompt.

Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani.

Prețuri curente gratis și franco.

Cel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de firețuri de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, firețuri de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Industria națională!

Să sprijinim industria națională!

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Acuma a sosit

Untara de peste proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

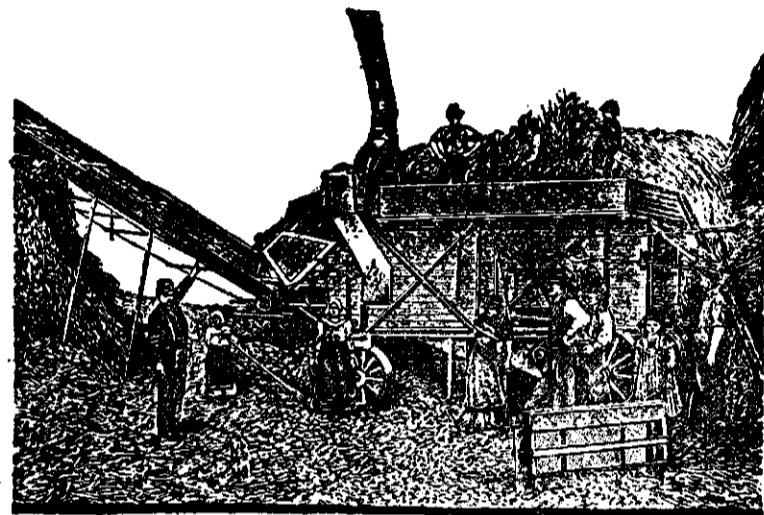
Nr. telefon 331.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbuitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bisericilor romano-catolice din Bács-Almás, a celei din Nickine, din Grediște, Bácskula și Bodajk, a celei greco-orientale din Ujvidék, la cari mă provoc, ca și la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

UJVERBÁSZ.

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți și cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public
că am deschis

în Arad, Nagyvárad-ut nr. 3.

un atelier de pantofărie

care corespunde epocii moderate.

Studiile mele făcute prin orașele multe din străinătate mă aduc în plăcuta poziție de a lăsa prea stimaților mei clienți cele mai cu gust și frumoase opere pe lângă cele mai moderate prețuri.

Pan mare pond și de tot felul de renovații.
Pentru comande rog cu toată stima :

Wagner István, pantofar

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele
mai înalte prețuri solvibile și în rate
mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

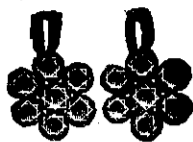
unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriată anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3-4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

IULIU ERŐS

SIBIU (NAGYSZEBEN).

Noutăți în toate soiurile de **oro-loage, juvaere, articoli de aur și argint**, cadouri de nuntă și bo-
tez, inele de fidanțare gata, cercei,
lanțuri de oroloage, brățare, uten-
silii pentru biserici și masă, obiecte
de lux de toate soiurile în aur și
argint.

Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă
exact, afară de aceea se garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere
numai cu rambursă.

Prețurante ilustrate la cerere gratis și franco.

Croitori de haine pentru domni și uniforme

Fábián és Blázsín, Arad

Deák Ferenc-utca „Vass-szálloda” épület.

P. T.

Vă aduc la cunoștință, că am ieșit dela firma
Schäffer Henrik, unde am fost croitor mai
mulți ani și am intrat în tovărășie cu binecunoscu-
tul croitor de haine de domni **Fábián Sándor**. Firma
noastră

Fábián és Blázsín

e înscrisă pe cale legală. — Atelierul nostru e mon-
tat din nou modern, avem în magazinul nostru tot
felul de stofe moderne englezești și franțuzești, pre-
cum și stofe din patrie, cari sunt din anul acesta,
nu învechite în magazin. **Amândoi suntem
specialiști în croitorie** și așa nu ținem
măstru de croitorie și facem și pe calea aceasta
economic, folosind cel mai bun material și avem la
dispoziție lucrători buni, prin urmare lucrăm mai
ieftin ca alți croitori, de ceea ce vă veți convinge
dacă veți face o comandă de probă.

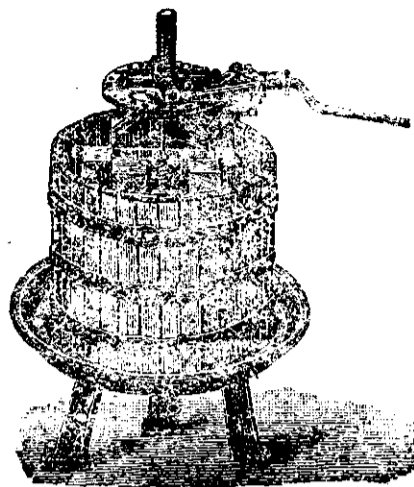
Dacă suntem chemați în provincie, ne ducem fără
să socotim cheltuelile de drum, în cazul când pu-
tem conta la binevoitoarea comandă.

Cu deosebită stimă:

Fábián és Blázsín

confeccionării uniformelor funcționarilor motoarelor
și ai trenurilor unite Arad-Csanádi.

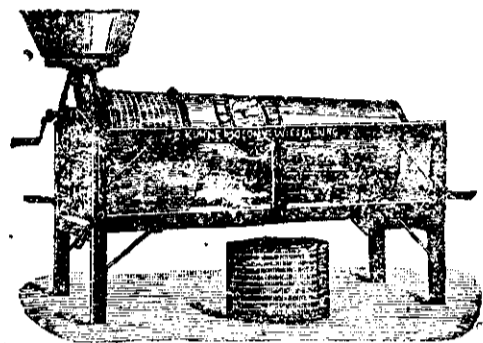
Kovács Soma și soțul, Arad

magazin de mașini
de agricultură, de
aranjamente diver-
se: speciale și pen-
tru pivniță.

Reprezentanța
singură a fabri-
cantului **KÜHNE**
E. din Moson.

Pompe de vin,
site, mașini de
vinărie, ciururi,
mașini de ales
neghina, plu-
guri sistem Sack, mași de sămănat originale
Drill »Hungaria« și de »Moson«.

Recvizite de moară, unelte, țevi de gumă,
fântâni.

Slănină maghiară de prima calitate afu-
mată, sărată, grosă și albă ca zăpada. Se manipu-
lează curat, igienic. Greutatea unei părți e dela 35 până la 70 Kilograme.
E foarte bună pentru servitorime de țară, muncitori, secerători și la tot felul
de lucrători. Prețurile sunt foarte moderate. — Afară de aceasta:

Cărbuni pentru treerat, oleiu
și unsoare de mașină.

Cânepă de prima calitate și sacuri
și pânze foarte bune.

Oleiu de
trăsuri.

Gunoiu artificial pentru îngunoierea
terenului de toamnă.

Materie de zi-
dire.

Sare, sare de vite în presă
și formă de praț.

Teate acestea sunt spre cumpărare la

**Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási
és Ertékesítő Szövetkezet — în Arad.**

Și membrii cari nu iau parte din reuniune, vor fi serviți în modul cel mai
bun pe lângă prețurile cele mai moderate.

Premiat la toate expozițiile la cari a luat parte ca exponat.

Victor Hess Sibiu

Prima fabrică transilvăneană de bascule cu poduri (cumpene)

INTEMEIAT LA 1896.

INTEMEIAT LA 1896.

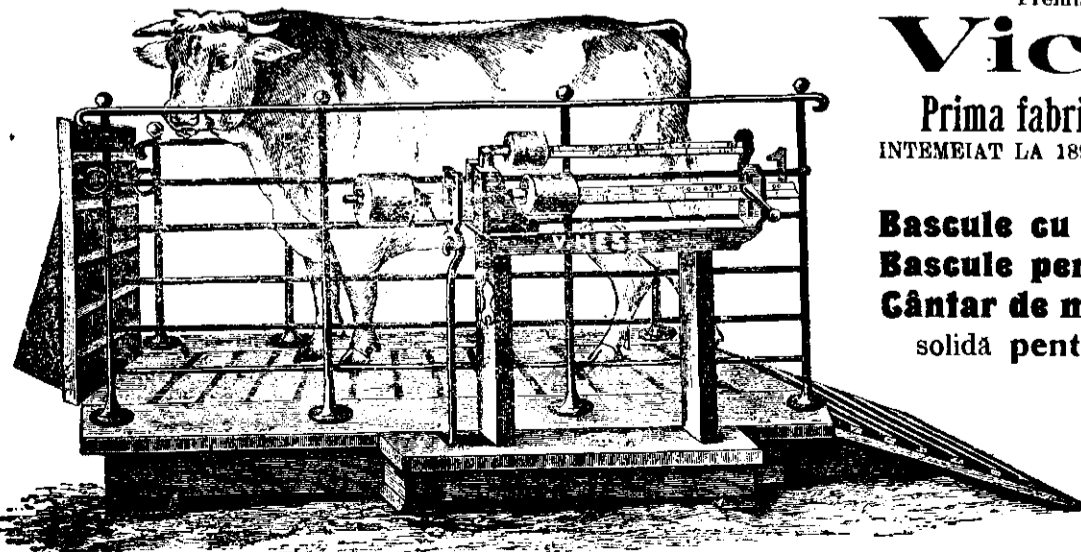
Ofer articole de classa primă:

Bascul cu pod de cântărit vite și cară încărcate poveri.
Bascul pentru vite cu grilaj de fer și întreg tot din fer.
Cântar de magazin și **balanțe decimale** construcția cea mai
solidă pentru trebuințe economice pentru orașe, comune
în toate mărimile și ecsecutările.

Garanție se dă pentru fiecare
cântar.
Reparaturi și schimbări, amăsu-
rat specialității, se execută
grabnic

Referințe dela firme și autorități,
primul rang, stau la dispoziții.

Liste de prețuri gratuit.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier

Budapest, VII., str. Alsó Erdősor I.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucată 11 cor.
" " " lemn " 7 "

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui SCHVEFFER EDE

ARAD, palatul Minorîilor.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== Serviciu prompt. ==

1902. La expoz. agr. din Pozsony: I med. de aur. — 1901 expoz. Timișoara, I diplomă.

PRESSE DE VIN

Cele mai nouă și sistematice presse de vin „Kossuth”, „Kincsem”, Hegyalja” și „Acelor-ós” pentru viticultura maghiară.

Cele mai nouă sistematice **== presse cu site duble ==** pentru pressare mare

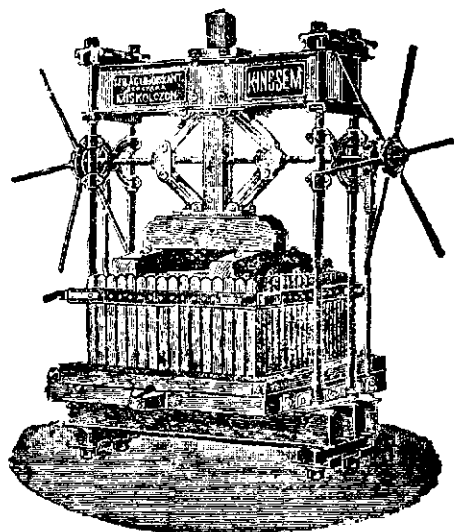
Calitate superioară: mustul nu atinge niciodată părțile de fer! Manipulare simplă! Mari puteri dezvoltate! Tökölly-ul se va putea lua într-o bucată și deodată afară! Un om e suficient la manipulare.

Zdrobitoare de „Villám”, cele mai nouă mașini centri-struguri și de boabe „Villám”, fugale de boabe și zdrobit.

SZILÁGYI ÉS DISKANT

fabrică de mașini, Miskolcz.

CATALOG DE PREȚURI GRATIS!

1902 expoziție de vinuri: Eger I. premiu, med. de aur și diplomă. — — Prețuri ieftine! — —

Pressele noastre de vin se pot vedea în hala de vin a expoziției din Pécs.

O păpușă pentru probă numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

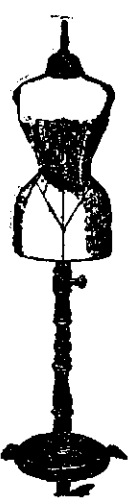
VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körút 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

== Vânzare en gros și en detail. ==

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT I CAFENEA. — In centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391. ARAD Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomodate pentru diferite soci tăți sunt la dispoziție în toată vremea. SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Spriziniul on. public îl cere cu toată stima

Rónai János, hotelier.

Serviciu escelent!

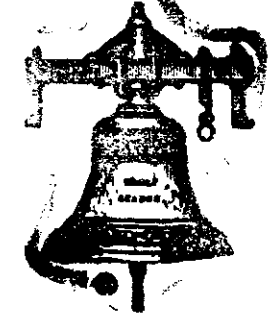
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unut și același clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se elătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

<p>OPURI și BROȘURI</p>		<p>FOI PERIODICE</p>
<p>INVITĂRI</p> <p>~</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small></p> <p>~</p> <p>BILANȚURI</p> <p>~</p> <p>ANUNȚURI FUNEBRALE</p>	<p>• Tot felul de lucrări tipografice •</p> <p>~</p> <p>atingătoare de această branșă</p>	<p>PROGRAME</p> <p>~</p> <p>BILETE DE CUNUNIE <small>după dorință și în culori</small></p> <p>~</p> <p>ADRESE</p> <p>~</p> <p>BILETE DE ÎNTRARE</p>
<div style="border: 2px solid black; padding: 10px; display: inline-block;"> <h1 style="margin: 0;">"TRIBUNA"</h1> <h2 style="margin: 0;">ARAD</h2> <p style="margin: 0;">Str. Deák Ferencz nr. 20</p> </div>		
<p>PREȚ-CURRENTURI <small>în orice limbă</small></p> <p>~</p> <p>NOTE</p> <p>~</p> <p>STATUTE • LIBELE</p> <p>~</p> <p>CIRCULARE</p>	<p>• Diferite tipărituri pentru bănci •</p>	<p>CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small></p> <p>~</p> <p>MENU</p> <p>~</p> <p>PLICURI CU FIRMA</p> <p>~</p> <p>OBLIGAȚIUNI</p>
<p>Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.</p>		
<p>CĂRȚI în COMISIUNI</p>	<p>Prețuri moderate!</p>	<p>EDITURĂ PROPRIE</p>